The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi."
Editor-in-Chief: ALEKSANDRS KUNDRATS.
Editorial and Business Office: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada.
Telephones: EM 8-0792, EM 8-3239.
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., U.S.A.
Telephone LOrraine 7-6470.
Chicago: Editor — K. Ķezbers, 2727 Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., U.S.A.
SATURDAY, MAY 2, 1964.

LATVIJA
AMERIKĀ

36. n-rs. SESTDIEN, 1964. GADA 2. MAIJĀ 14. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
REDAKTORS: ALEKSANDRS KUNDRATS
Redakcija un kantoris: 123 Huron Street Toronto, Ont., Canada. Telefoni: redakcijai — EM 8-3239, kantorim — EM 8-0792 vakaros tālrunis — 766-2001
Ņujorkas redakcijas vadītājs red. V. Irbe, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., U.S.A. Tālrunis LOrraine 7-6470.
Čikāgas redakcijas vadītājs red. K. ĶEZBERS, 2727 N. Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., U.S.A. Tālruņi. DI 2-2324, BR 8-8681.

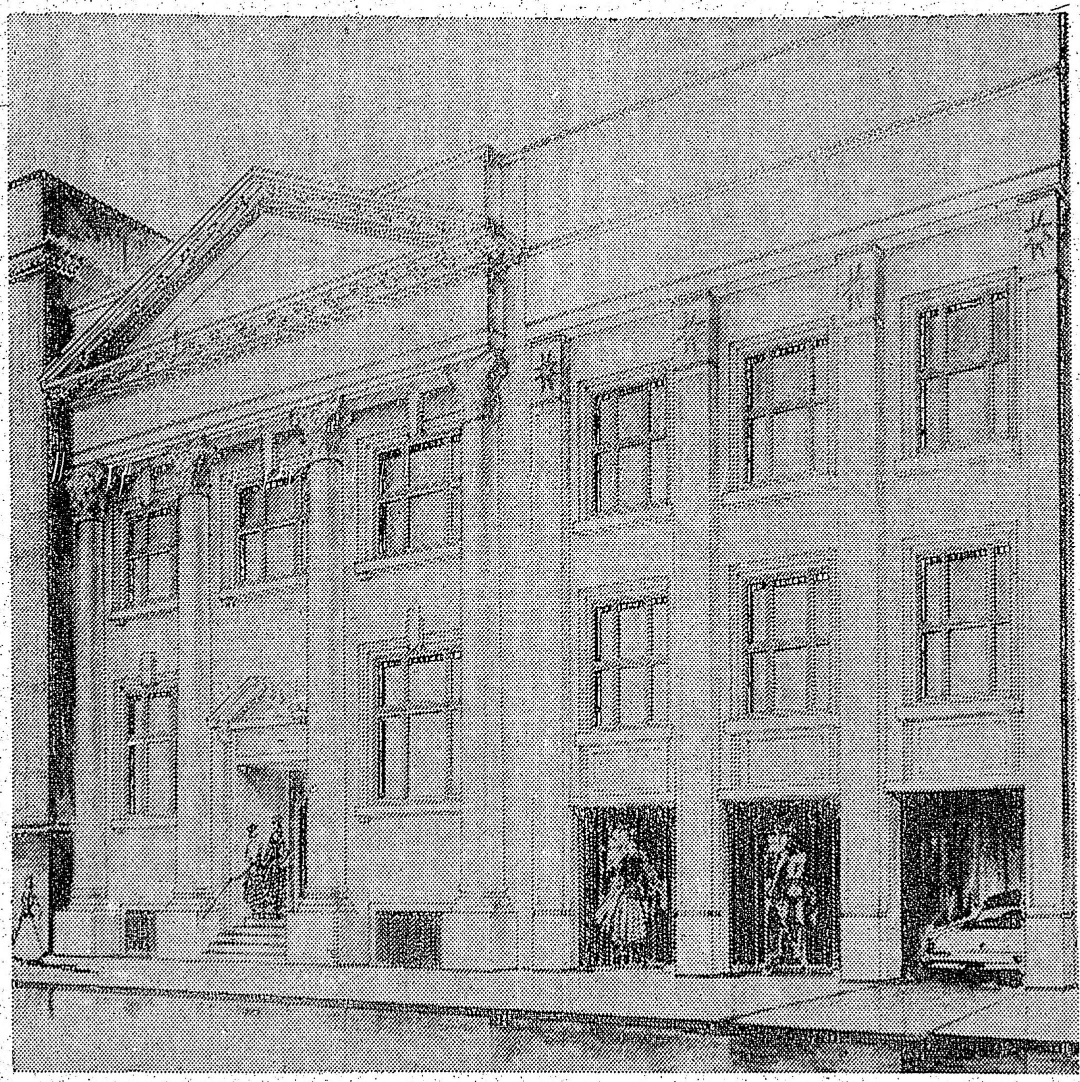

Arch E. Janiša Latviešu nama pārbūves projekts.

KULTŪRAS FONDA LAUREĀTI

Amerikas latviešu apvienības priekšsēdis prof. P. Lejiņš pēc ALAs kongresa atklāšanas Bostonā 1. maijā paziņoja Kultūras fonda goda balvas un citus KF līdzekļu sadalījumus.

Kultūras fonda balva literātūrā šogad piešķirta JĀNIM KLĪDZĒJAM par romānu Sniegi. Šis ir ievērojamākais sniegums dažādos aspektos. Darbā tverta Latgales dvēsele.

Balva tēlotājās mākslās piešķirta gleznotājai NORAI DRAPČEI Kalamazū par gleznu Pelēkā nakts. Gleznot viņa sākusi Latvijas patstāvības laikā. Godalgotais darbs ir sevī noslēgta glezna, techniski gatava, ar labu harmoniju.

Mūzikā balva piešķirta ARNOLDAM ŠTURMAM Ņujorkā par Četrām liriskām dziesmām.

Teātra mākslā balvu saņēma VAŠINGTONAS ANSAMBLIS par T. Zeltiņa lugas inscenējumu Vilks Rīgā. Katras goda balvas lielums 400 dolaru.

Krišjāņa Barona prēmijas piešķirtas VELTAI RŪĶEI - DRAVIŅAI Zviedrijā par darbu Zur Sprachentwicklung bei Kleinkindern. Darbs uzrakstīts vācu valodā, bet piemēri ar bērnu tekstiem latviešu valodā. Prēmiju saņēma PAULA JĒGER - FREIMANE par autobiografiju Cilvēks domā, Dievs dara. Kr. Barona prēmija katra 150 dolaru.

Goda diplomus piešķīra ALFREDAM BĒRZIŅAM par darbu angļu valodā The Unpunished Crime. kas informē sveštautiešus par latviešu tautas politisko situāciju. Tas ir svarīgs vēsturisku materiālu sakārtojums un stāvokļa politiska analize. Goda diplomu audzināšanā piešķīra PĒTERIM DREIMANIM, Londonā, Ont., godinot viņa personību un darbu, izceļot viņa nopelnus latviešu jaunatnes audzināšanā un latviešu skolu darbu veicināšanā. Techniskās un dabas zinātnēs goda diplomu saņēma prof. PĒTERIS KRŪMIŅŠ par trim dažādiem darbiem ogļu pētīšanā. P. Krūmiņš strādā Ohaio valsts universitātē Kolumbus, Ohaio, ASV.

Kultūras biroja atzinība šogad piespriesta teātra mākslā Palisādes ansamblim ASV par lugas Cilvēks grib spēlēt inscenējumu un gleznotājiem Voldemāram Avenam, Jānim Cīrulim, Elzai Drujai - Foršu, A. Laimonim Eglītim, Jānim Kalmītem, Elfrīdei Kalnavārnai, Skaidrītei Kocerei, Augustam Kopmanim par ielu Lāčplēsis, Kārlim Mednim, Austrai Oguļei, Arnoldam Treibergam, Erikam Žilinskim.

Kultūras fondā līdzekļi ienākuši no ASV 10.000, no Kanadas 1.000 dolaru.

Kultūras fonda piešķīrumi grāmatām: rakstniecības izlases darbu serijai 900 dolaru, Latvijas vēstures izdošanai 600 dol, poētikas izdošanai 400 dol., bērnu ludziņu izdošanai 300 dol., skolotāju konferenču rīkošanai un paidagoģijas pētīšanas darbam 200, skolotāju un bērnu žurnālu atbalstam (Mazputniņš un Rājums) 700 dol., J. Feldmana piemiņai veltītās grāmatas iegādei skolu bibliotēkām 100 dol.

Jaunatnei piešķirts: Kultūras semināra atbalstam $ 300,-, Jaunatnes vadītāju kursu sagatavošanai $ 500,-, Jaunatnes žurnālam Mēs $ 200,-, ALAs Sporta birojam $ 600,-, skautu atbalstam $ 100,-. Dažādiem citiem iesniegumiem: Latviešu daiļamatniecības krātuves ierīkošanai $ 100,-, Tautas deju pavadījumu nošu pārrakstīšanai Ņujorkas pasaules izstādes Latviešu dienām — $ 400,-, Zīverta lugas Āksts tulkojumu izsūtīšanai teātru skolām $ 100,-, Latviešu mākslas vēstures izdošanas atbalstam — $ 300,-, mākslas izstāžu rīkošanai $ 400,-, zinātņu literātūras izdošanas atbalstam $ 200,-, žurnālam Ceļa zīmes $ 150,-, Kultūras biroja darbībai $ 1200,-, rakstniekam A. Rupainim par zinātniski nozīmīgu kultūrvēsturisku un etnografisku materiālu iestrādāšanu mākslas darbā — $ 200,-. Kultūras fonda akcijas īstenošanai ASV rezervēts $900,-, Kanadā $ 200,-. No vēl ienākošām summām Tautas balvai rezervēts $ 500,-, pārsteiguma balvai Pasaules izstādē Ņujorkā Latviešu dienas priekšnesumiem $ 200,-.

vi.

KF balvas ieguvējs rakstniecībā J. Klīdzējs.

PROJEKTS LATVIEŠU NAMA TĀLĀKAI IZMANTOŠANAI

Toronto Latviešu nama organizācijas komiteja gatavojas nama pārņemšanai. Tā paredzēta 1. jūnijā.

Blakus īpašums, 291 Palmerston Ave., jau pārreģistrēts uz komitejas vārda. Tur uzsākti vecās ēkas nojaukšanas darbi, ko veic K. Suntažs. Pēc ēkas nojaukšanas laukumu izmantos auto novietošanai, bet pašreizējais auto novietošanas laukums blakus Latviešu namam nākotnē paredzēts nama paplašināšanai ar jaunu piebūvi. Šo projektu īstenos ilgākā laika posmā. Nama izbūves plāna izstrādāšana uzticēta architekta Eižena Janiša birojam.

Dr. arch. E. Janišs izteicās, ka nama piebūvi paredzēts izskatā pieskaņot iegādātajam namam. Jauno daļu — piebūvi veidos betonā un apmetumā.

Nama izbūvi iespējams veikt vairākos posmos. Vispirms izbūvi veiks nama esošā daļā, pie kam augšstāvā iekārtos sarīkojumu zāli ar skatuvi. Šī zāle būtu piemērota 375 personām, bet ar pārbīdāmo sienu palīdzību, ieskaitot jau esošās telpas. varēs tikt sadalīta 10 atsevišķās telpās Sestdienas skolas vajadzībām.

Vidusstāvā atrastos trīs biroju telpas, kā arī zāle apmēram 500 personām. Vajadzības gadījumā arī šo stāvu varēs izmantot skola.

Pagraba stāvs tiktu izmantots apkures telpām, pārvaldnieka dzīvoklim, nelielai banketu zālei ar virtuvi.

Nama izbūves nākošā posmā varētu veidot piebūvi pastāvošai ēkai. Tai sākumā izbūvētu pamatstāvu ielas līmenī. To varētu izmantot auto novietošanai un citām vajadzībām.

Nama izbūves pēdējā posmā ietilptu divu stāvu būve virs pamatstāva. Vidusstāvā paredzētas telpas organizācijām u. c. vajadzībām. Augšstāvs. kas atrastos vienā līmenī ar esošās ēkas augšstāvu, paredzēts sarīkojumiem un sporta zālei ar skatuvi un blakus telpām. Šī zāle varētu uzņemt apmēram 600 personas.

Vajadzības gadījumā augšstāvs pastāvošā ēkā varētu tikt sadalīts arī ar sienām vairākās atsevišķās telpās. Arī to varētu izmantot kā skola, tā arī organizācijas.

Automašīnu novietošana sākumā paredzēta pastāvošās ēkas blakus laukumā un uz gruntsgabala aiz nama. To drīzumā iekārtos. Ja nākotnē varētu atrast piemērotu vietu auto novietošanai, nevis jaunajā daļā, bet citur nama tuvumā, tad jaunās daļas pamatstāvu varētu izbūvēt veikaliem un līdzīgiem pasākumiem, kā arī īrētiem birojiem.

Pēc šī projekta Latviešu nams pēc pirmajiem pārbūves darbiem vienlaicīgi varētu uzņemt ap 800, bet vēlāk pēc piebūves nobeigšanas ap 1500 personu.

R. N.

MADRIDES RAIDĪJUMUS VADĪS V. SKULTĀNS

Amerikas latviešu apvienības valdes sēdē priekšsēdis prof. Dr. P. Lejiņš ziņoja, ka 24. aprīlī saņemta atbilde iesniegumiem attiecībā uz latviešu sardžu vienību skaita samazināšanu Vācijā.

Taupības nolūkos amerikāņu armijas vadība bija nolēmusi daļēji samazināt Vācijā novietoto armijas izpalīgu vienību skaitu. Prof. P. Lejiņš iesniedza vairākus memorandus ASV Kongresa un Senāta komisijām, kas kārto amerikāņu armijas jautājumus

Arī no amerikāņu divīzijas komandiera saņemta atbilde. Paskaidrots, ka likvidējamo vienību dalībniekus iespēju robežās pārvietošot uz citām vienībām, kur brīvas vietas. Darbu sagādē palīdzību apsolījušas arī vācu arodbiedrības. izsakot cerību, ka vācu saimniecībā varēs izvietot visus bez darba palikušos latviešu vīrus.

Šo jautājumu kārtot no Vācijas ASV ieradies poļu tautības monsiņors Janušs ar pilnvarām runāt arī baltiešu vārdā. Viņš 24. aprīlī apmeklēja ALAs sekretāriātu, kur pārrunāja vienību skaitu samazināšanu ar ALAs ģenerālsekretāru B Albatu.

Ar 1. maiju Madrides raidītāja vadību pārņēmis V. Skultāns no Vācijas. Līdzšinējais vadītājs Strautmanis dodas atpakaļ uz Zviedriju savā zinātniskajā darbā. ALAs valde izteic Strautmanim pateicību par veikto darbu.

Kultūras fondam 2135 personas ziedojušas $ 9331,89, no Dienvidkalifornijas saņemts $ 76,50, no Kultūras biroja atmaksāts no saņemtām grāmatu summām 600 dolaru, kas dod kopā — $ 10.008,39.

Amerikas Palīdzības fonds ziedo 300 dol. ALAs darbības veicināšanai un $ 200,- veco ļaužu fondā. A. Lidacis pieteicis kongresam $ 50,- ziedojumu.

ALAs 1964. gada budžets paredzēts līdzīgs iepriekšējā gada budžeta izpildījumam. apmēram $ 79000,- apmērā.

Statūtu komisija papildinās kongresa kārtības rulli, lai katru gadu nerastos vieni un tie paši priekšlikumi. Priekšlikumiem, kas iepriekšējā kongresā noraidīti, vajadzīgs vismaz 25 delegātu atbalsts, ja tos atkal ierosina.

Kongress notiek no 1. līdz 3. maijam Bostonā. Kongresa pirmā diena, 1 maijs izsludināts

(Nobeigums 8. lpp.)

KRITIZĒ SAV. VALSTU AIZSARDZĪBAS POLITIKU

Vašingtonā sākušās debates par Sav. Valstu militāro gatavību, ieroču un kaŗa materiālu kvalitāti, un piemērotību moderna kaŗa prasībām. Tāpat pacelts jautājums par Sav. Valstu militāro varenību attiecībā pret Padomju Savienību.

Ženēvas atbruņošanās konferencē Sav. Valstis pēdējo mēnešu laikā piedāvājušas vairākus plānus atbruņošanās virzienā. Lai gan Padomju Savienība tos noraidījusi, plašās politiskās aprindās radušās bailes, ka valdība, mēģinādama rādīt krieviem priekšzīmi, nesāktu atbruņoties priekšlaicīgi.

Bruņošanās un militārās gatavības debatēs kongresā zem smagas neapmierinātības uguns nonācis aizsardzības ministrs Roberts Meknamara. Pēdējais tiek apvainots debatējamu datu sniegšanā. Ar tiem pierādīts, ka militārās gatavības laukā Sav. Valstis atrodas tālu priekšā Padomju Savienībai.

Publicējot informāciju no līdz šim slepeniem datiem aizsardzības ministrs ar skaitļiem pierādīja, ka starpkontinenta raķešu un tāllidojumu bumbvedēju laukā Sav. Valstis atrodas tālu priekšā Padomju Savienībai. Bet vai tas tā arī ir?

Kritika pret aizsardzības ministru Meknamaru nāk no vairākām pusēm. Šeit gan jāaizrāda, ka kritizētāju vairākums ir republikāņi. Tomēr, ar pašreizējo Sav. Valstu militāro situāciju nav apmierināti arī vesela rinda amerikāņu ģenerāļu, to starpā aviācijas štaba priekšnieks ģen. LeMejs,

Kongresā pārstāvis Melvins Lērds no Vašingtonas pārmeta aizsardzības ministram, ka pēdējais greznojas svešām spalvām.

Meknamara vienmēr un visur uzsveŗot, ka viņa darbības laikā Pentagonā radīti daudzi jauni ieroči. Neesot noticis nekas vairāk, saka republikānis Lērds, ka klāt nākuši daži jau esošu ieroču uzlabojumi.

„Tas vien," paskaidro Lērds, „ja kādam ierocim pieliek jaunu grupas numuru vēl nenozīmē, ka tas ir jauns ierocis."

Republikāņu pārstāvis Gubsers no Kalifornijas kongresā uztraucās, ka Meknamaras žonglēšana ar slepeniem datiem neesot nekas vairāk kā amerikāņu tautas modrības iemidzināšana.

Aizsardzības ministru Meknamaru apvainoja arī senātors Goldvoters, kas uzsvēra, ka tur, kur aizsardzības ministram tas nav bijis izdevīgi, viņš skaitļus vienkārši izlaidis.

No vienas puses jāatceras, ka šis Sav. Valstīs ir prezidenta vēlēšanas gads, kas nozīmē, ka abas partijas cels viena pret otru visus iespējamos pārmetumus. No otras puses tomēr jāaizrāda, ka republikāņu pārmetumi nav bez pamata. Sniedzot informāciju par Sav. Valstu militāro gatavību, Meknamara dažus padomju skaitļus nemaz nepiemin. Nepieminētas paliek arī dažādas stratēģiskas iespējas, kas militāros svaru kausos var spēlēt ārkārtīgi ievērojamu lomu.

Meknamara mināja, ka Sav. Valstis ir daudz pārākas par Padomju Savienību starpkontinentālo raķešu laukā, bet nepieminēja krievu vidējo distanču raketes, kas spēj sasniegt katru Ziemeļatlantijas organizācijas valsti Eiropā. Padomju Savienībai neesot vairāk kā 120 smago bumbvedēju, lidmašīnu, kas pēc uzbrukuma Sav. Valstīm spētu atgriezties savās bazēs. 150 kaujas gatavībā esošie padomju vidējo distanču bumbvedēji nespēj tikt tālāk par Aļasku un Sav. Valstu ziemeļrietumiem. Bet aizmirsta esot modernā degvielu uzpildīšanas technika lidojuma laikā. Nav arī minēta varbūtība, ka pēc uzbrukuma Sav. Valstīm ienaidnieka lidmašīnas nemaz nemēģina atgriezties tieši, bet nosēžas kādā citas valsts bazē. Kremlim tāda iespēja būtu Kubā, kur viņu pašu būvētās bazes un lidlauki atrodas tikai deviņdesmit jūdžu no Floridas piekrastes.

Aviācijas štaba priekšnieks ģen. LeMejs izteicās, ka vispārējā militārā spēku samēra ziņā Sav. Valstis vēl vienmēr atrodas priekšā Padomju Savienībai, bet ka šī starpība kļūst ik gadus mazāka. Tā tam arī nevajadzētu būt. Ģen. LeMejs domā, ka Sav. Valstis izdarījušas lielu kļūdu pārtraucot atomieroču mēģinājumus. Ja tos bija domāts pārtraukt, tad jau savlaicīgi vajadzēja gādāt, lai pirms pārtraukuma būtu izvesta pienācīga programma, kas nodrošinātu Sav. Valstu pārākumu tālā nākotnē.

(Nobeigums 8. lpp.)

Sv. Jura dienā Hamiltonā pulcējās vairāk kā 300 Kanadas latviešu skautu un gaidu.

LATVIJA
AMERIKĀ

36. n-rs. SESTDIEN, 1964. GADA 2. MAIJĀ

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.
Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 - $ 6.40 par vienas collas slejas telpu.
Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

SŪTIET SAVIEM PIEDERĪGIEM dāvanu saiņus ar DV Grāmatnīcas Saiņu nodaļas starpniecību.
123 Huron St., Toronto 2-B, Ont.
Tel. 368-0792.

SAIMNIECISKĀ EKSPANSIJA BEZ INFLĀCIJAS

LIELBRITANIJĀ DĀRGĀKAS TABAKAS PRECES UN REIBINOŠIE DZĒRIENI

Lielā diena britu parlamentā „budžeta otrdiena" šogad pagāja samērā klusi. Izpalika asu vārdu un asprātību apmaiņas, kas parasti padara šīs sēdes spraigas. Finanču ministrs Modlings iesniedza pārdomātu un asprātīgu budžetu, kas neizsauca nedz sevišķu sajūsmu, nedz kritiku.

Parlamenta vēlēšanu priekšvakarā sastādīt budžetu ir ārkārtīgi nepateicīgs uzdevums. Modlings to veicis, cik vien labi tas iespējams, atzina viņa partijas biedri. Finanču ministrs pats apgalvo, ka vēlēšanu tuvums budžetu neesot nemaz iespaidojis. Par to nu domas dalās.

Saimnieciska ekspansija bez inflācijas — bijusi budžeta sastādītāja pamata doma. Lai apturētu un mazliet nobremzētu saimnieciskās apgrozības pieaugumu, kas no 4 proc. palielinājies uz 6 proc., finanču ministrs savā budžetā uzmudina krāt un taupīt. Paaugstināta summa, par kādu drīkst turēt t. s. Prēmiju bondus un Nacionālo noguldījumu zīmes; radīta jauna Nacionālās attīstības prēmija ar piecu gadu termiņu un izdevīgiem procentiem.

Pirms bulžeta pieņemšanas klīda baumas, ka finanču ministrs pārkārtošot visu nodokļu sistēmu un uzlikšot jaunus, augstus tiešos un netiešos nodokļus. Viens otrs sāka jau iepirkties „aizdomīgās" mantas, bet pievīlās. Nekādas nodokļu reformas parlaments nepieņēma, tikai paaugstināja netiešos nodokļus uz tabakas precēm un reibinošiem dzērieniem, ar to sagādājot valstij apm. 90 miljonus mārc. ieņēmumus. Gaidīja, ka uzliks nodokli visām azarta spēlēm, bet šo nozari budžets skaŗ pavisam viegli.

Visneapmierinātākie ir smēķētāji un stiprākās lāsītes cienītāji.

Opozicija, budžetu kritizējot, norādīja, ka šī gada budžets nav mērojams tikai ar viena gada mērogu; tas liecinot par konservātivo valdības 12 gadu saimnieciskās politikas aplamībām. Modlinga budžets esot tikpat noplucis kā pati toriju valdība. Opozicijas kritikā, atmetot visus tradicionālos stipros izteicienus, nozīmīgs ir norādījums, ka valdība centusies nodokļu smagumu novelt no lielo uzņēmumu pleciem uz caurmēra pilsoni, no kapitāla uz algām. Dērieņu un tabakas nodoklis visvairāk skars tieši vidējo pilsoņu šķiru.

Objektīvi vērtējot, Modlingam izdevies sastādīt veselīgu un stabilu budžetu. Pretēji dažam citam priekšvēlēšanu budžetam, šī gada — nemēģina gūt simpatijas ar nodokļu atlaidēm un citām jaukām bet bīstamām lietām. Šādiem budžetiem parasti seko, diemžēl, drīz jauni saimnieciski ierobežojumi.

Biržas darījumos budžets devis jaunu rosību un visumā to novērtē pozitīvi. Akciju un paju cenas cēlušās.

Neliekas, ka budžets uzlabos konservātivo partijas izredzes vēlēšanās, bet arī kaitēt nekaitēs. Tikai vietējos krodziņos vīri pie alus glāzes un kupla dūma vēl labu laiku finanču ministru Modlingu lamās.

MAŠĪNAS KOPS AR SODIEM

Okupētās Latvijas t. s. Augstākās padomes prezidijs pieņēmis lēmumu pie jau agrāk nodotā dekrēta, kuŗam likuma spēks. Lēmums saucas: Par lauksaimniecības technikas noziedzīgi nevīžīgu izmantošanu vai glabāšanu — saukt pie kriminālatbildības.

Lēmumā atzīts, ka lauksaimniecības technikas kopšana un izmantošana vēl ne tuvu neatbilst pašreizējām prasībām. Kolchozos un sovchozos pēc sezonas beigšanas mašīnas laikā nesagatavojot glabāšanai. Mašīnām noņemot daļas un tās kļūstot nelietojamas. Saimniecību vadītāji samierinoties, ka mašīnu apkalpju personāls izturoties nevīžīgi pret mašīnām. Latvijā tikai vienai trešdaļai saimniecību esot nojumes un šķūņi lauksaimniecības technikas glabāšanai. Šķūņu un nojumu celšanā pielaista liela nolaidība. Vēl neesot pat izstrādāti plāni šādu nojumu un šķūņu celšanai. Sevišķi daudz trūkumu mašīnu glabāšanā esot Krāslavas un Rēzeknes rajona lauksaimniecībās. Krāslavas rajonā esot 56 saimniecības, bet nojumes un šķūņi mašīnu glabāšanai esot tikai 14 kolchoziem un sovchoziem.

Nesaimnieciskuma un sliktas glabāšanas dēļ mašīnas dažkārt nepamatoti norakstot. Piemēram, Zaubes un Nītaures sovchozos ierosināts norakstīt techniku par 6.328 rubļiem. Jāpiezīmē, ka šāda norakstīšana parasti notiek tādēļ, ka mašīnas nevar izlabot, jo trūkst rezerves daļu, kādēļ jāpērk jaunas mašīnas, bet vecās jālikvidē. Lēmumā arī atzīts, ka daudzos rajonos mašīnas apkalpo nespeciālisti, bieži pārkāpjot darba disciplīnu, strādājot iereibuši, neievērojot drošības noteikumus un mašīnas sabojājot, kā arī notiekot nelaimes gadījumi.

Par sodiem dažkārt atņemot traktoru vadīšanas tiesības, bet par dažiem pārkāpumiem materiāli nodoti prokurātūrai, lai vainīgos sauktu pie kriminālatbildības, resp. nolaidībai dots krimināls pamats. Par šādām nolaidībām un nevīžību jāatbildot arī saimniecību vadītājiem.

Tālāk lēmumā visām piekritīgām iestādēm un amatpersonām pavēlēts gādāt, lai trūkumus, nevīžību, nolaidību novērstu, kā arī, lai personas, kas noziedzīgi izturas pret techniku, nepieciešamības gadījumos nodotu prokurātūrai, lai vainīgos sodītu.

Ar šo jauno lēmumu vecā, 1961. g. dekrēta uzsvaidzināšana ir bijusi vajadzīga, lai pat ar terroru piespiestu uzturēt mašīnas kārtībā, jo to skaits intensīvai lauksaimniecībai ir par mazu. Taču sliktai mašīnu glabāšanai pierakstāma ne vien pajumtu un šķūņu trūkums, tas ir jautājums, ko režīms nespēj atrisināt, bet vēl daudzi citi iemesli, no kuriem daļa uzskaitīta minētajā lēmumā, bet liela vaina ir režīma nostājā iepretim cilvēkiem. Tā, piemēram, traktoristiem nemaksā par tām stundām, kas tiem paiet, braucot uz darbu, tīrot mašīnas un labojot, bet samaksu aprēķina par tiešajām darba stundām tīrumos, resp. par nokopto. apstrādāto platību. Tas ir par pamatu paviršai mašīnu kopšanai. Mašīnām par labu nenāk arī tas, ka ar tām strādā maiņās resp. to

(Nobeigums 6. lpp.

Oskars Dankers

Lai vēsture spriež tiesu

ATMIŅAS PAR VĀCU OKUPĀCIJAS LAIKU LATVIJĀ

19. turpinājums

Kad ģenerālkomisārs Drechslers uzzināja, ka es līdz šim vēl neko nebiju darījis zēnu iesaukšanas lietā, viņš neaprakstāmi noskaitās un tūlīt pats iecēla jauktu pieņemšanas komisiju. Zēniem bija noteiktā laikā jāierodas un jāstājas šīs komisijas priekšā. Zēni, kas vēlējās iestāties gaisa spēku izpalīgos, atbildēja uz jautājumu ar „jā". Tiem nozīmēja laiku un vietu, kur ierasties pie iesaukšanas. Tos zēnus, kas atbildēja ar „nē", ievietoja atsevišķā telpā, lai „pārdomātu". Brīvprātīgi no 10.000 zēniem vācieši savervēja apmēram 3000. Tos drīz vien apmācīja un lika apkalpot zenītlielgabalus. Dažas zenītbaterijas tika izvirzītas frontes joslā, bet nemitīgās kustības un atiešanas dēļ radās grūtības ar pārtikas un siltā ēdiena piegādi. Dažbrīd zēniem nācās klīst pa tuvām lauku mājām un lūgties maizi, pienu vai olas. Līdz ar visas Ziemeļlatvijas atiešanu un evakuēšanu tika evakuēti arī visi 3000 mūsu gaisa spēku izpalīgi. Vai šie zēni Vācijā tika atkal likti pie zenītlielgabaliem, vai atlaisti pa nometnēm meklēt savus piederīgos, to man, diemžēl, neizdevās noskaidrot, kaut gan ilgstoši pūlējos.

Meiteņu gaisa spēku izpalīdžu dienesta okupētajā Latvijā vēl nebija. Šāds dienests pastāvēja gan Vācijā. No latviešu bēgļu ģimenēm Vācijā tika vervētas meitenes gaisa spēku izpalīdžu dienestam. Pārskatu par šo dienestu man laipni sniedza Krones kundze Toronto. Un es izteicu šeit sirsnīgu paldies Krones kundzei par šo laipnību. Krones kundze deva arī atļauju viņas rakstu publicēt.

PAR LATVIEŠU MEITEŅU GAITĀM

1944. gada rudenī, kad sarkanarmija iebruka Latvijā un sākās latviešu bēgšana uz Vāciju, vācieši uzsāka meiteņu vervēšanu bēgļu nometnēs gaisa spēku izpalīdžu dienestam. Galvenais vervēšanas punkts bija Gotenhafenas ostas nometnē, kur visvairāk pieplūda bēgļu, arī no kaimiņu valstīm — Lietuvas un Igaunijas. Starp vervētājām galvenokārt bija krievietes no Padomju Savienības (viņas bija atvestas uz Vāciju daudz agrāk no ieņemtiem apgabaliem. Viņas stāstīja meitenēm rožainas lietas, kā tās apmācītas biroja darbiem — par telefonistēm, tiks sūtītas vēlāk uz mūsu skolu. Arī vācu feldfēbeļi stāstīja meitenēm to pašu. Jaunās meitenes šiem solījumiem noticēja un ar vecāku piekrišanu iesaistījās nezināmā dienestā. Daudzas jaunas sievietes, kurām vīri bija kaŗa dienestā, arī iesaistījās gaisa spēku izpalīdžu dienestā. Citās nometnēs vervētāji bija tikai vācu feldfēbeļi.

Meiteņu vervēšanas laikā Latvju jaunatnes organizācija atradās vēl Kurzemē. Es biju jau Vācijā un strādāju fabrikā. Oktobra mēnesī, kad LJO pārcēlās uz Vāciju, LJO šefs Rullis bija izraudzījis par Gotenhafenas nometnes meiteņu lietu kārtotāju 23 gadus veco LJO biroja darbinieci Ludmillu Novacki.

Ar 16. novembri es pārņēmu LJO meiteņu apvienības aprūpes darbu. Decembŗa sākumā izbraucu inspekcijas braucienā vispirms uz Gotenhafenu un atradu, ka vācieši divas pavisam jaunas meitenes izraudzījuši par propagandistēm. Vairākas reizes lūdzu man paziņot, kuŗās nometnēs vēl būtu ieceltas propagandistes, bet to man neizdevās uzzināt. Dažās nometnēs no latviešiem dabūju zināt, ka vācieši aicinājuši meitenes propagandistu darbam, lai visu stāstītu rožainā gaismā, kam patiesībā nav nekāda sakara ar gaisa spēku izpalīdžu dienestu. Gotenhafenas nometnē meitnēm noliedzu to darīt. Novacku izdevās no šī amata atbrīvot, jo viņu bija izraudzījusi Latvju jaunatnes organizācija.

Tālāk noskaidroju, ka vācu meitenes gaisa spēku izpalīdžu dienestā bija no 16—25 gadiem, kādu vecumu vācieši bija paredzējuši arī ārzemniecēm, bet vervējot tas netika ievērots. Meitenes iesaistīja no 13—33 gadiem.

Savervētās meitenes tika nosūtītas uz starpnometnēm Lobbi (uz Rīgenes salas), kur bija iekārtotas barakās agrākā jūrskolā.

Lesenā un Garnsē, bij. vācu KLV nometnēs, novietoja katrā apmēram 70 meiteņu. Starpnometnēs meitenēm uzturs bija apmierinošs. Apģērbus neizsniedza. Šajās nometnēs galvenās vadītājas bija vācietes no BDM organizācijas. No sākuma šais nometnēs nebija latviešu vadītājas. Vēlāk Lobē īsu laiku vadību uzņēmās bij. Jelgavas apriņķa meiteņu vadītāja Alise Gailīte, bet netikdama galā ar meitenēm, no amata atteicās. Garnsē vadību uzņēmās skolotāja, sportiste Olga Druva - Rubule, kas meitenes pulcināja ap sevi un saliedēja vienā ciešā vienībā. Lesenā meitenes pārzināja skolotāja Biruta Kandrovīča. Palīgnometnēs meitenes gāja arī lauku darbos pie vācu zemniekiem. No pamatnometnēm un daļa arī no citām bēgļu nometnēm tika nosūtītas uz Pitnicu pie Rostokas.

Šī nometne bija viena no visbēdīgākajām. Meitenes bija palikušas vienas bez tuviniekiem, svešā zemē, un arī solītā darba nebija. Meitenēs bija liels sašutums un apatija pret visu. Diemžēl, nevarēju viņas atbrīvot no nometnes. Tās meitenes, kuŗas bija zem 16 gadiem un pašas izteica man vēlējumu atgriezties pie vecākiem, varēja tad arī tikt atbrīvotas, sākot ar janvāŗa mēnesi. Ļoti grūti bija atbrīvot no dienesta slimās un vājas veselības meitenes, jo vācieši norādīja, ka meitenes slimību simulējot. Apģērbs visām bija ļoti trūcīgs.

Šai nometnē par vadītāju bija Antonija Ekmene, kuŗa neuzturēja ar mani kontaktu, neziņoja par meiteņu sastāvu, par konfliktiem u. t. t., kas bieži radīja sarežģījumus darbā. Atbrīvoju viņu no amata un viņas vietā nāca Rēzeknes apr. meiteņu vadītāja Vilma Akmentiņa.

No šīs nometnes meitenes tika sūtītas uz miglošanas vienībām — Vitenbergu, Magdeburgu, Tīringenu. Šajās vienībās latviešu vadītājas nebija, bet gan vācu. Latviešu vadītājām bija jāiziet grupu vadītāju kursi. Pirmā no vadītājām uz Tīringenu aizbrauca Olga Druva, tad Vilma Akmentiņa uz Vitenbergu un Alma Beķere (Kuldīgas meiteņu vadītāja) uz Magdeburgu. Pitnicā man ar meiteņu vadītājām notika pēdējā apspriede, pirms došanās uz vienībām.

Pēc maniem novērojumiem vācu vadības apiešanās ar meitenēm daudzreiz bija neciešama.

Pusotra mēneša nodzīvoju starp meitenēm Rīgenes salā un tikai vienā gadījumā panācu vācu vadītājas pārvietošanu. Tas laiks starp meitenēm bija tas jaukākais, kaut gan arī meitenes sagādāja daudz rūpju, jo viņas bija no dažādām aprindām.

Šai laikā sarīkojām Kalpaka piemiņas aktu ar latviešu kaŗavīru piedalīšanos. Arī vakarēšanas tika rīkotas un literāri vakari. Svētdienās ar meitenēm apciemojām 10 km attālā Sellinas lazaretē kaŗavīrus un viņus iepriecinājām ar priekšnesumiem.

Katra mēneša programma man bija vispirms jāiesūta vācu vadībai Berlīnē latviešu un vācu valodā, kas tad savukārt to sūtīja tālāk uz vienībām. Tā vismaz tika teikts. Kad uzzināju, ka programmas netika sūtītas, sūtīju tieši vienībām un vācu vadībai tikai ieskatam. Nekur nekādas skaidrības nebija un es sāku strādāt pilnīgi patstāvīgi savu aprūpes darbu pēc labākās sirdsapziņas.

Biju paredzējusi sagatavot palīgvadītājas, jo to bija trūkums. Programmu gan iesūtīju, bet tomēr vācu vadība man neatļāva kursus sarīkot.

Apmēram marta beigās pārcēlos no Rīgenes salas atpakaļ uz Berlīni, kur bija iekārtots štābs latviešu, lietuvju un igauņu jaunatnes organizācijām (līdz tam štābs atradās Tropavā — Sudetijā. Kad štābam bija izdevīgi būt Berlīnē, tad tas atradās Tropavā, bet kad visi latvieši bija prom no Berlīnes, tad štābu iekārtoja Berlīnē.

(Turpinājums sekos)

Arn. Lūsis

Redziet, kāds cilvēks — kāds Dievs!

21. turpinājums

Jeruzālemes templī izraisījās sadursme, kas, liekas, būs bijusi Jēzum liktenīga. Jau kopš atjaunotā, Eroda celtā Jeruzālemes tempļa iesvētīšanas, tā priekšpagalmā uzturējās upurim domāto baložu pārdevēji un naudas mijēji, kas romiešu monētas apmainīja īpašā tempļa valūtā. Svētkiem tuvojoties, tirgošanās būs ritējusi pilnā sparā. Un šāda rīcība būs dziļi aizvainojusi to, kas bija ieradies vissvētākajā vietā cēlas degsmes un sirdsskaidrības apgarots! Vai tiešām šie ļaudis domāja Dieva žēlastību nopirkt par naudu! Vai tiešām viņi jau atkal bija aizmirsuši praviešu Amosa, Jezajas, Jeremijas aicinājumus — upuŗus aizstāt ar īstenu dievbijību, taisnību, dzīvi patiesībā un mīlestībā.

„Un Dieva namā iegājis, viņš sāka izdzīt tos, kas pārdeva un pirka Dieva namā, un apgāza naudas mijēju galdus un baložu pārdevēju solus. Un mācīja un tiem sacīja:

„Vai nav rakstīts: Mans nams taps nosaukts par lūgšanas namu visām tautām. Bet jūs to esat padarījuši par slepkavu bedri." (Marka 11, 18.).

Ar šādu rīcību Jēzus jau pats bija parakstījis savu nāves spriedumu. Viņa pretiniekiem, jūdu vecās reliģijas sargātājiem, tagad vairs nebija nekādu šaubu par to, ka Jēzus ir bīstams cilvēks, kuŗu vajaga iznīcināt.

Blakus templim drūms un atbaidīgs stāvēja romiešu celtais Antonija cietoksnis. Svētku laikā tur uzturējās romiešu ieceltais zemes pārvaldnieks Pontijs Pilats, kuŗš garnizona komandierim bija uzdevis stingri raudzīties uz to, lai pilsētā nenotiktu nekādi nemieri, kas varētu izraisīt sacelšanos, sadursmes.

Un tagad, jau svētku priekšvakarā, pilsētā bija atnācis kāds vīrs, kuŗu vajadzēja uzmanīt . . .

Tā sākās traģēdija, kuŗas vēsturiskā, vienreizējā nozīme bija tā, ka cilvēks mēģināja nokaut Dievu.

XII.

PĒDĒJĀ NAKTS

Jāņa ev. 13, 1—17.
Marka ev. 16, 22—26.

Vienu un to pašu notikumu dažādi vērotāji var dažādi apcerēt un atstāstīt.

Sacīto varam attiecināt arī uz ziņām, ko evaņģeliju autori mums sniedz par Jēzus atvadīšanos no mācekļiem.

Saturā radniecīgie Marka, Mateja un Lūka evaņģeliji šo skumjo noģiedu apdvesto brīdi tēlo šķietami vienkāršā lietišķībā. Tie plaši stāsta par Pēteŗa apņemšanos aizstāvēt savu mācītāju; tie stāsta par Jūdu Iskariotu, kas Jēzu nodevis, par sakrālo mielastu, kuŗā Jēzus norāda, ka viņš pats būs upuŗa jērs, kas mirs par cilvēku grēkiem, „lai raksti piepildītos".

Jāņa evaņģelija tēlojumā par šo pēdējo vakaru, ko Jēzus pavadījis kopā ar saviem mācekļiem, ir vairāk emociju, vairāk pārdzīvojuma. Jāņa evaņģelija autors, piemēram, atceras kādu šķietami nenozīmīgu notikumu, ko citi evaņģelisti vispār aizmirsuši pieminēt, bet kuŗam ir dziļi simboliska nozīme. Un tas ir — kāju mazgāšana mācekļiem — simboliska izdarība, ar kuŗu Jēzus saviem sekotājiem atgādina bieži vien aizmirsto pazemības bausli. Notikums, kas saistās ar jauna satura piešķiršanu sakrālam mielastam, savukārt, Jānim pavisam it kā aizslīdējis gaŗām. Varbūt, viņš to vairs nav gribējis īpaši pieminēt, atceroties, ka jau kādā citā reizē, pie Genacaretes ezera, Jēzus uzbāzīgam un pēc maizes izsalkušam sekotāju baram atgādinājis:

„Uzņemiet sevī nevis iznīkstošu barību, bet barību, kas paliek mūžīgai dzīvei, kuŗu jums dos Cilvēka Dēls, jo Dievs Tēvs viņu ir apzīmogojis. Es esmu tā dzīvības maize. Kas pie manis nāks, tas neizsalks, un kas man tic, tam neslāps nemūžam." (Jāņa ev. 6, 22; 35.).

Lielam šķiršanās brīdim un tā dziļai nospiestības tumsai Jāņa evaņģelija tēlojumā pāri staro Jēzus mācības un viņa pēdējo norādījumu dievišķais spožums. Uz tumšo notikumu fona Jānis liek iemirdzēties Jēzus mācības dziļākam saturam, kas raksturojams vienā vārdā — mīlestība.

Brīdī, kad augstais priesteris noskaita trīsdesmit sudraba grašus nodevējam Jūdam Iskariotam, Jēzus runā par mīlestību, kā par cilvēku dzīves un savstarpējo attieksmju augstāko normētāju — likumu.

Jaunu bausli es jums dodu, ka jūs cits citu mīlat, kā es jūs esmu mīlējis, lai arī jūs tāpat cits citu mīlētu. No tam visi pazīs, ka jūs esat mani mācekļi, ja jums būs mīlestība savā starpā." (Jāņa ev. 13, 34—35.).

Šī mīlestība mācekļus vienos ar Dievu . . . „ja jūs turēsit manus baušļus un paliksit manā mīlestībā, itin kā es esmu turējis sava Tēva baušļus un palieku viņa mīlestībā." (15, 10.).

Bet šī mīlestība, gaišā, piedodošā, cēlā mīlestība mācekļus arī atšķirs no pasaules un būs iemesls viņu sāpēm, ciešanām. Un kā liktenīgs visiem laikmetiem un gadsimtiem domāts brīdinājums skan Jēzus vārdi: „Ja jūs būtu no pasaules, pasaule mīlētu tos, kas viņai pieder. Bet tā kā jūs neesat no pasaules, bet es jūs esmu izredzējis no pasaules, tad pasaule jūs ienīst. Atcerieties manus vārdus, ko es jums sacīju: kalps nav lielāks par savu kungu. Ja viņi mani ir vajājuši, viņi vajās arī jūs . . . Bet to viņi jums darīs mana vārda dēļ, tāpēc ka viņi nepazīst to, kas mani ir sūtījis. Ja es nebūtu nācis un viņiem to teicis, viņiem nebūtu grēka. Bet tagad viņiem nav ar ko aizbildināt savu grēku." (15, 19—22.).

Kā divus skaistus klasiskās literātūras pieminekļus vēsturnieki min grieķu filozofa Platona „Apoloģiju", kuŗā viņš apraksta Sokrata notiesāšanu (399. pr. Kr.) un Platona skatu spēli „Pheado", kuŗā tēlota Sokrata atvadīšanās no viņa mācekļiem pēc tam, kad viņš mierīgi ir izdzēris pasniegto indes kausu.

Bet cik salta, vēsa un iznīcības elpas apdvesta liekas šī lielā grieķu domātāja un skolotāja atvadīšanās no viņa sekotājiem, salīdzinot ar to mīlestības, sirsnības un cerības apmirdzēto gaisotni, kādā apustulis Jānis liek Jēzum šķirties no viņa mācekļiem, no „savējiem"!

„Tagad ir pienācis laiks," nobeidzot savu aizstāvēšanās runu, saka Sokrats saviem tiesnešiem, „kad mums jāiet. Jums — lai dzīvotu. Man — lai mirtu. Tikai vienīgi dievi zina, kas ir labāk." (Apoloģija.).

„Arī jums tagad ir skumjas," atvadoties saka Jēzus, „bet es jūs atkal redzēšu. Tad jūsu sirdis priecāsies, un neviens jums šo prieku vairs neatņems." (Jāņa ev. 16, 22.).

(Turpinājums sekos)

JAUNKANADIEŠU TEĀTŖA PIRMIZRĀDE TORONTO

MIKA VALTARI LUGA — RAGANA ATGRIEZĪSIES CENTRĀLĀS BIBLIOTĒKAS TELPĀS.

Ar M. Valtari lugu režisora Reina Andres vadībā aprīļa beigās Jaunkanadiešu teātris deva savu otro gadskārtējo izrādi. Lugu Ragana agtriezīsies autors sauc par komēdiju un to pirmo reizi izrāda Ziemeļamerikas kontinentā. M. Valtari ir pazīstams somu rakstnieks un luga Ragana atgriezīsies godalgota somu Nacionālā teātrī. Skandināvija ar savām mistiskām teiksmām un nebeidzamiem troļļu stāstu labirintiem ir tuva Somijai un somu tautai. Ziemeļu teiksmas velk tautas fantazijā savas līnijas, kas atspoguļojas somu mākslā un literātūrā.

Ragana atgriezīsies ir dažu simtu gadu vecs nostāsts par purvā nogremdētu raganu, kas gan ticami, gan neticami parādīta dzīvas būtnes veidā šo laiku sabiedrībā negaisa naktī somu ciemā. Komēdijas apzīmējumu gribētos piešķirt tikai lugas pēdējai ainai. Citādi tā patiesi ir šausmu luga ar raganu zintīm, ieēdināšanu, māju dedzināšanu, apmātību un citiem tumšiem darījumiem. Laikam tādēļ lugai angļu tulkojumā vārdam „komēdija" pievienots apzīmējums „thriller".

Rakstnieks atvieglotu uzelpojumu devis lugas pēdējā ainā, ko varētu saukt par modernu epilogu ar filozofisku kodolu: katrā cilvēkā slēpjas primitivisms, kas atsevišķos gadījumos var izpausties postošā, neapvaldāmā spēkā.

Lai kā sauktu lugu un kāda būtu vai nebūtu tās literārā analize, R. Andres režijas darbs ir labākais no visa snieguma. Tas redzams raksturu līnijās, personu attiecību iezīmējumā; tāpat notikumu sarežģījuma vienmērīgā, neatslābstošā kāpinājumā. Bez tā — reāli psīcholoģiskais līdzsvarots ar māņu ticējumu tā, ka darbība noturēta tēlojumā bez banālas iekrāsas, kas varētu viegli gadīties ne vienā vien skatā. Šis līdzsvarojums režijā palīdz arī 7 tēlotāju nevienādajām spējām un skatuves gatavībai.

Labākais tēlojums V. Pukatam archaiologa Hannu lomā. Tas izturēts raksturā no sākuma līdz beigām; Hannu ir vienīgais no tēlotājiem, kam pēdējā ainā iezīmējas pērkona nakts pārdzīvojumu nokrāsa. Tās trūkums pārējo tēlotāju lomās, vai varbūt tēlotāju spēlē, sadala lugu divi daļās, bez senā nostāsta vizionārās iedzīvināšanas ticamā veidā.

Tīkama ir Vanda van Haak Gretas lomā. Viņai ir patīkama balss un veikla mīmodrāma. Grūtajā raganas lomā Milada Tresnak gan iepriecina ar savām skatuves spējām, bet nepārliecina ar lomas pārvaldīšanu un tēlojuma plašajām krāsām. Grūti ticēt viņas vizionārās raganas iemiesojumam zemes būtnē. Toties patīkamā parādība pēdējā ainā kā uzņēmīgā un tik drošā drāmas skolas audzēkne, kas viņa patiesībā arī ir, dod avansu viņas teātŗa darba sekmēm.

Vassili lomā J. R. Walko mazā skatā bija ļoti dzīvs, tāpat Stephens Kers spēcīgajā barona Hallberga rakstūrā. Allana Turnera gleznotājs Kauko visvēsāk reaģēja uz murgu nakts notikumiem. Autors viņa raksturam devis pietiekami vielas zibšņu un pērkona iedarbībai. R. Andre var lepoties ar savu skolnieku somu Jormu Steppanenu. Viņa jauneklis Veiko bija izjusts un daudzkrāsains.

Somu un skandināvu tautās aprīļa beigas ir raganu dzenāšanas laiks. Tautas paraža ir plaukstošu zaru slotām tīrīt ceļus un sētas gaismai un visam labam. Gribas vēlēt mūsu ziemeļu kaimiņam režisoram Reinam Andrem pilnas rokas plaukstošu zaru slotām, lai veicas darbs un viss labais.

E. Kalniņa.

Mirdza Kroņleja

VĒL ZVANA DZEGUZE . . .

Es tevi mīlu, zeme mana,
Nekas no tevis nešķir mani,
Ne tālums, gadmijas, ne kaŗi . . .
Ikkatru jaunu pavasari
Es tavus rudos krastus redzu
Ar pūpoliem un ledu čaugu,
Ar vizbuļiem caur lapu spraugu
Un laukakmeni — mīļu draugu.

Es tevi mīlu, tauta mana.
Kur gan lai tevi meklēt eju?
Es visur redzu tavu seju:
Gul smilgām klāts jauns kareiv's dusā,
Raud sirma galva tundrā klusā,
Skan bērnu čalas... Aizšalc līgo,
Kāds senu, dzidru kokli stīgo
Pret jaunu rītu, naktij cauri . . .

Ai, mana zeme, tauta mana,
Vēl dzeguze aiz kalna zvana.
Es skaitu, skaitu... Zvana, zvana...
Kad būs reiz lielā pārnākšana?

DZIEDIET TAM KUNGAM JAUNU DZIESMU

Latviešu baptistu koŗu garīgo dziesmu pēcpusdiena, 26. aprīlī, bija pulcinājusi lielu apmeklētāju skaitu. Tas bija apvienoto ASV un Kanadas koŗu piecpadsmitais gadskārtējais koncerts, kam ierosinājumu šajā kontinentā bija devis Dr. E. Baštiks, komponista V. Baštika brālis — mūzikas entuziasts, pēc profesijas ārsts. Ārstu starpā tāda veida intereses samērā biežas, kam izskaidrojums varētu būt, ka abas ir mākslas: kā ārstēšana, tā mūzika.

Koncerts sākās ar klasisko Šepska motēti a capella korim „Cik mīlīgas Tavas mājas". Diriģents Purvs te panāca vijīgus frazējumus, ļoti klusinātu dziedājumu, kā arī skanīgus kāpinājumus. Klausoties šajā dziesmā, radās izjūta, ka ne tikai tur augšā — tā Kunga mājās, bet arī Walmer Road baznīca, kur notika koncerts, ir tādas „mīlīgas mājas", kur vispatīkamākajā noskaņā varēja izsekot koncerta gaitai. Ja ārā žilbināja asa pavasaŗa saule, iekšpusē tā izplatījās mīkstos, brūnganos toņos, ko pārlauza logu dzeltenie stikli.

Programmas nākošā dziesma bija Jāzepa Vītola „Tu, kas debess godā" — vecmeistara darbs. Melngaiļa Dievs ir mans gans ir grūti dziedama, kas mazākiem koŗiem pat nav pa spēkam. Tā pēc nevarēja uzminēt, vai palēninātais temps kavēja dziesmas īstu izdošanos, vai grūtais izpildījums kavēja tempu? Skaistas abas Baštika dziesmas, kaut arī konvencionālā rakstībā. Sevišķi patika Kristus ir cēlies, ar dzidro, klusināto beigu izskaņu.

A. Purva komponēšanas veids laikmetīgāks. Lauztā melodijas līnija dziesmā Liesmo un dedzi bija iespaidīga. Kā programmas pēdējo latviešu dziesmu koris dziedāja Līdaka Jaunības laiks — rotaļīgi un viegli.

Sekoja cittautu komponistu darbi: Schutky — klasiskā garā komponētā dziesma Nāc, Svētais Gars; Clokey — Dieva kalps, ar mistisko sākumu un beigām, bet ļoti skanīgo vidus daļu. Kompozīcija rakstīta par laikmetīgu temu — atkārtotām parallēlām kvintām. Programma beidzās ar Mocarta Gloria in Excelsis. Dziedājuma dzīvais temps noslēgumam piešķīra pacilājošu izskaņu.

Ar solo dziesmām koncertā piedalījās Tabita Jaunzeme un Pēteris Geistauts. T. Jaunzemei no dabas krāšņa balss. Viņai vēl ir dotumi izvērsties par izcilu dziedātāju. Tie daži svešādie toņi balss augšējā un vidus reģistrī attaisnojami ar ceļa nogurumu, uz ko tik jūtīgi ir dziedātāji. Jaunzemes solo sniegums bija Baštika 27. psalms.

Geistauta skaistai balsij gribētos vairāk dzīvības. Šūberta dziesmā Mūžīgais Dievs varētu arī vēlēties skaidrāku mūzikālo līniju un drošāku ritmu. Abi solisti dziedāja duetu no oratorijas Radīšana. Haidns, šo meistardarbu rakstot, esot diendienā uz ceļiem lūdzis Dievu, lai tam neizsīktu iedvesme un spēks Viņu pienācīgi slavēt.

Varēja pārliecināties, ka lūgšana bija tikusi uzklausīta: kompozīcija tverta pārdabiski skaistās skaņās. Tikai abu solistu tulkojumā gribējās vairāk krāsainības. Tāpat stila izpratni. Pēdējo varētu attiecināt arī uz programmas pārējo klasiķu darbiem.

Ērģeļu solo — Pachelbela Prelūdi — un pavadījumus spēlēja Anita Grigale. Viņas priekšnesums dzīvs. Reģistrācija laba. Uzmanīga pavadītāja pie klavierēm bija F Stūrmane.

Draudzes izcilo notikumu apsveica baptistu angļu draudzes mācītājs Rev. Dunn un apgabala pārstāvis Rev. Zeman. Uzrunu sacīja mācītājs R. Ekšteins, saistošā veidā iztirzādams dažu garīgo un materiālo problēmu sakarību.

Nobeigumā vēl gribētos atgriezties pie koŗiem, slavējot skanīgos dziedājumus, kā arī viņu neatlaidīgo, sistēmatisko darbu. Liela daļa dziesmu Toronto tika dziedātas pirmoreiz. Šie koŗi nāk no Bukskauntijas, Čikāgas, Filadelfijas, Klīvlendas, Toronto. Atsevišķi dziedātāji arī no Bostonas. Viņu diriģenti ir: E. Keris, V. Mūrnieks, V. Baštiks, Z. Vīķis, A. Purvs. Koncerta virsvadība bija Baštika un Purva rokās, kas apvienoto koŗi vadīja drošiem un saprotamiem žestiem.

Uz dziedātājiem, kā arī diriģentiem gribētos attiecināt psalmu vārdus, ka, braukdami gaŗos ceļa gabalus, tie ar gavilēm nesuši upuŗus, dziedādami un kokļēdami tam Kungam par jaunu, lai mums, klausītājiem, nebūtu jādzīvo tikai no maizes vien.

Marta Tūtere.

PROF. J. MEDIŅŠ ŅUJORKĀ

Reti kāds koncerts ir radījis tik lielu atsaucību un sajūsmu kā sestdien, 25. aprīlī, J. Mediņa dziesmu vakars operdziedātājas Ludmilas Sepes-Ešes atskaņojumā ar pašu iecienīto komponistu pie klavierēm Carnegie Hall koncertzālē.

J. Mediņa mūzika, vai tā būtu vokāla, simfoniska, baleta vai operu mūzika, arvien klausītājos ir dziļi atbalsojusies, jo tā rakstīta ar siltas sirds iedvesmi un tādēļ arī katram iet pie sirds. J. Mediņš pats sevi sauc par pēdējo romantiķi, jo viņu nesaista 12 toņu meklējumi uncīti pārmoderni izteiksmes veidi. Mediņa mūzika dzied Latvijai, latviešu dabai, dzīvei, izjūtām un mīlas lirikai. Pāri skaistām harmonijām dominē dziedoša melodija un disonances noslēdzas jaukos atrisinājumos.

Koncerta programmā bija 17 dziesmas, no kurām 4 komponētas beidzamos trimdas gados: Dārzs (A. Niedras), Ūdens malā (V. Strēlerte), Ilgu laiva (E. Leja) un Violētie virši B. Senkēviča) dažas agrākās arī Ņujorkā nebija dzirdētas, un tās klausītājus sevišķi interesēja. Kaut gan aiz muguras bija 23 koncerti ar ceļa grūtībām, abi mākslinieki sniedza to labāko.

Ludmila Sepe visu koncerta programmu atskaņoja lielā spraigumā, ar dziļu pārdzīvojumu, sirds siltumu, mūzikālu iedvesmi un tik skaidru dikciju, ka arī attālākā zāles stūrī neviens vārdiņš nepaslīdēja gaŗām klausītāju ausīm. Drāmatisku pārdzīvojumu dziedātāja sniedza: Uz augšu, Varoņa nāve (E. Arnis) un Dārzs (noslēguma daļā), latviskā vienkāršībā izskanēja Birztaliņa, labu lirisku pārdzīvojumu un dziedošu kantilēnu baudījām Akā, Atmiņās, Ilgu laivā, romantisku melodiku pauda Violetie virši un apgarotību Klusums un tu. Programmas otrās daļas dziesmās Priekš mīļā un Debesīm pretī S. iesila lielā temperamentā un forte kāpinājumos dzidri izskanēja augšējie toņi. Manuprāt tomēr vislabākais sniegums bija ar dziļu izjūtu atskaņotā un klausītāju iemīļotā un skaistā Vēstule Pēram Gintam, par ko dziedātāja saņēma personīgu pateicību no klātesošās teksta autores E. Ķezberes. L. S. mūzikālais sniegums un skatuviskā stāja katru pārliecina, mūzikālās frazes pārdomātas un izslīpētas, vienīgi zināms iebildums dažviet varētu būt par vienu otru vokālās skolas veidu, bet šos sīkumus aizstāj lieliskā iejušanās katrā teksta vārdā, lielā mūzikalitāte un artistiskā dzirksts.

Komponists Jānis Mediņš pie klavierēm ar savu dvēselisko mieru un cildenumu droši un uzmanīgi vadīja dziedātāju pa savu dziesmu gan mierīgām, gan straujām takām, parādot skaidru techniku. Komponistam Mediņam tamdēļ pienākas klausītāju vislielākais paldies kā par lielo un skaisto dziesmu klāstu, tā arī piekļāvīgo pavadījumu, kurš arvien bija kontaktā ar katru

(Nobeigums 8. lpp.)

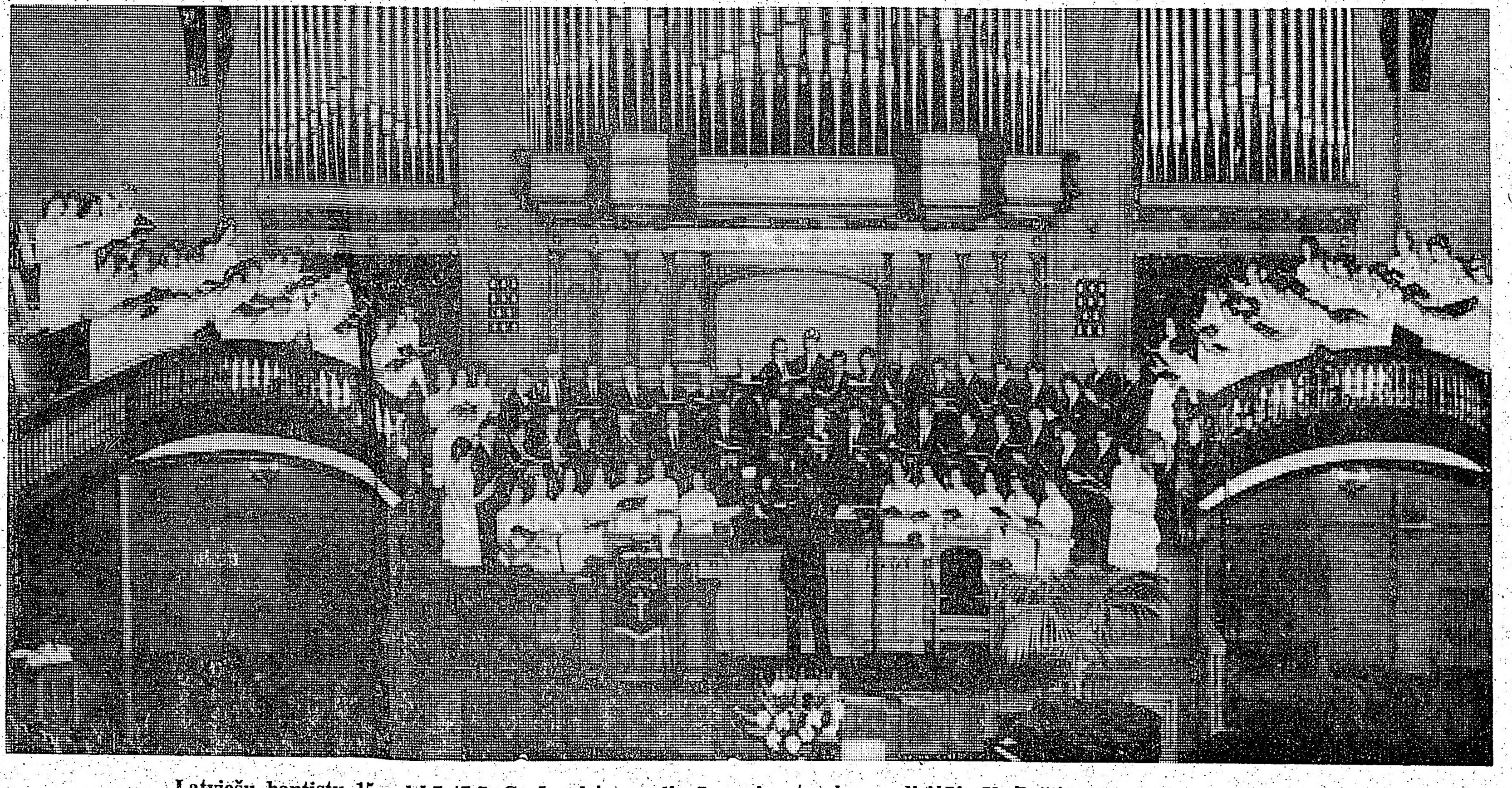

Latviešu baptistu 15. gadskārtē ā Garīgo dziesmu dienā apvienotos koŗus diriģēja V. Baštiks un A. Purvs. Foto JA K

(47. turpinājums)

— Kādu bildināšanu? — Ronalds likās visu jau aizmirsis.

— Vai tad jūs nupat mani nebildinājāt? — Pārsla smiedama jautāja.

— Ak tā! — Ronalds izklaidīgi pārbrauca delnas virspusi pierei.—Bildināt? Jā . . . bet par to būs jārunā citā reizē.

☆

No Ņujorkas Ronalds atgriezās sabozies. Vispirms viņam nelāgā atmiņā bija aizbraukšana no Montreālas. Kad māte dabūja zināt, ka Bangas kundze Ronaldu izsaukusi uz Ņujorku, un viņš tagad darbnīcu un mājas atstās, tās balss kļuva pavisam sausa un strupa. Tāpat Gusts staigāja pakaļ kā samirkusi ēna un mēģināja atrast izdevību pavaicāt, kā Ronaldam veicies ar bildināšanas lietām. Bet šāda izdevība neradās un Gusts palika neziņā. Pārslas acīs smīns nenozuda visu laiku.

Šo trīs cilvēku svētības Ronaldam ceļā uz Ņujorku tātad trūka. Nelāgo omu neuzlaboja arī grūtais lidojums. Lidmašīna bija pārpildīta, gandrīz visi smēķēja, un kad Ronalds izkāpa lidlaukā, viņam sāpēja galva, sūrstēja acis un prāts bija nemierīgs un norūpējies.

Vislielāko vilšanos Ronalds tomēr piedzīvoja pie Bangām. Neskatoties uz ceļa grūtībām, viņš tomēr bija braucis ar zināmu prieku. Viņš bija tēlojis sev, ka ieradīsies pie Elīnas kā tās glābējs un palīgs. Elīna nāks viņam pretim, apvīs tam rokas ap kaklu, piespiedīs galvu pie viņa krūtīm un klusi čukstēs:

— Paldies, Ronald, ka tu atbrauci... Paldies tev. — Es nezinu, ko es bez tevis iesāktu.

Bet viss izvērtās citādi. Kad Ronalds ar pukstošu sirdi izkāpa no taksometra, un iegāja kāpņu telpā, viņš tur dzirdēja augšas stāvā notiekošu dzīru troksni. Vajadzēja trīs vai četras reizes piezvanīt, līdz beidzot kāds apžēlojās un iedarbināja elektrisko durvju slēdzi. Bangu dzīvokli durvis bija līdz kājai vaļā, un pirmais, ko Ronalds priekštelpā iegājis ieraudzīja, bija Dr. Makets. Konrāds pirmajā mirklī Ronaldu nepazina, bet ieskatījies vērīgāk, iespieda pudeli kādam blakus stāvētājam un, roku izstiepis, metās Ronaldam pretim.

— Sveiks, fabrikant! — Elīna! Tamāra! Nāciet! Jūsu ciemiņš atbraucis.

Ronalds rāvās atpakaļ. Piedzēruši cilvēki nekad viņam nebija patikuši, un Dr. Makets šai brīdī šķita tieši pretīgs. Konrāda saucienu pirmā sadzirdēja Bangas kundze. Arī viņas acis bija sasarkušas un mati izpūruši.

— Ronald! — viņa mēģināja smaidīt, —Ronij! Cik jauki, cik jauki, ka jūs man paklausījāt! Kā es priecājos, ka jūs esat ieradies!

Viņa sniedza tam abas rokas pretim un vienu mirkli pat likās, ka taisās to noskūpstīt. Ronalds parāva galvu sāņus un tā no nākamās sievas mātes sirsnības izvairījās.

— Kas te notiek? viņš jautāja, — kur Elīna?

Patiesībā abi jautājumi bija gluži lieki. Pat akls redzēja, ka te notiek dzīres. Un otrs jautājums atrisinājās pats no sevis, kad kāds dzīru dalībnieks pavēra durvis uz dzīvojamo istabu un tur uz dīvāna, divu kavalieŗu ielenkta, smaidīdama sēdēja Ronalda līgava. Arī viņa pamanīja atbraukušo, strauji nolika glāzi uz galdiņa un piecēlās. Blakus sēdētāji to mēģināja atturēt, bet Elīnas rīcībā bija tāds gribas spēks un noteiktība, ka tie apjukuši ļāva viņai vaļu.

Ienākdama priekšnamā, kur atradās Ronalds, Dr. Makets un Bangas kundze, Elīna neaizmirsa aiz sevis aizvērt durvis. Tad viņa pacēlās uz pirkstgaliem un sniedza Ronaldam pretī savas sārti krāsotās lūpas.

— Mīļais, — viņa čukstēja, — cik jauki, cik bezgala jauki, ka tu esi mammiņas lūgumu paklausījis.

Bet Ronalda stāja nebija parastā. Bija skaidri redzams, ka viņš ir ne tikai apmulsis, bet arī noskaities. Elīna to juta un, ašu mirkli mātei uzmetusi, pagriezās pret Maketu.

— Konnij, ej un rūpējies par viesiem. — Nu, ko tu stāvi? Kāpēc vēl neej? Ko gaidi? Un tu, mammiņ, arī varētu. Mēs ar Roniju iesim brīdi manā istabā. Ronijs no ceļa, droši vien, noguris. Vai ne Ronij? Tu vēlētos atpūsties?

Māte un Makets bija labi skoloti un Elīnu saprata.

Palikusi ar Ronaldu vienatnē, Elīna vispirms viņu mēģināja sev noskaņot labvēlīgi. Pirmajam skūpstam, kas Konrāda un mātes klātbūtnē bija tikai vēss un formāls, tagad pievienojās kaislīgs skāviens — tāds, kādus redzam tikai uz kino ekrāna.

Bet Ronalds šodien bija ļoti lietišķs. Viņu gan mazliet mulsināja ir Elīnas tuvums, ir smaržas viņas istabā, ir atmiņas, kas saistījās ar šo telpu, bet viens no pirmajiem teikumiem, ko Ronalds izrunāja, bija jautājums par auto katastrofu. Elīna kautri nolaida acis.

— Nerunā par to, — viņa teica, — tev mammiņa izskaidros.

— Izskaidros? — Ronalds jautāja, — Mammiņa? Kāpēc mammiņa? Katastrofa taču notika tev!

Elīna spītīgi atmeta galvu.

— Tādas katastrofas nemaz nav. Tas viss tikai izdomāts.

— Izdomāts?!

— Jā, izdomāts. Mēs bijām kopā un sākām mazliet priecāties, un tad Konijs iedomāja, ka būtu labi, ja arī tu atrastos mūsu vidū. Un tā viens teica to, un otrs teica to, un tad Konijam radās ideja, kā tevi varētu dabūt šurp, ja mammiņa piezvanītu un izstāstītu, ka ar mani notikusi nelaime. Tad tur vēl iznāca tādas derības, jo viens teica, ka tu nebrauksi, bet Konijs teica, ka tu noteikti brauksi.

— Un tu — Ronalds gribēja zināt, — tu tam piekriti?

— Bez šaubām! — Elīna nevainīgi paskatījās Ronaldam acīs. — Es teicu: bez šaubām tu brauksi! Ronij, tu nevari iedomāties, cik tas ir brīnišķīgi pēc šiem gadiem nedrošības un grūtuma zināt, ka ir cilvēks uz ko var paļauties. Cilvēks, kas manis dēļ gatavs iet caur uguni un ūdeni, kam priekš manis nekā nav žēl. Es uz tevi paļāvos kā uz klinti.

Bet Ronaldam šoreiz negribējās būt klintij. Viņš bija atstājis māju tādā brīdī, kad saimnieka visvairāk vajadzēja. Viņa vajadzēja darbnīcā, viņa vajadzēja mājā. Bija jāizlabo vētras postījumi, bija jāpārrauga darbi — un tagad nu viņu Konijs ar savām dzēruma derībām bija atrāvis no mājas. Tas nebija labi.

(Turpinājums sekos).

Latvieši Kanadā

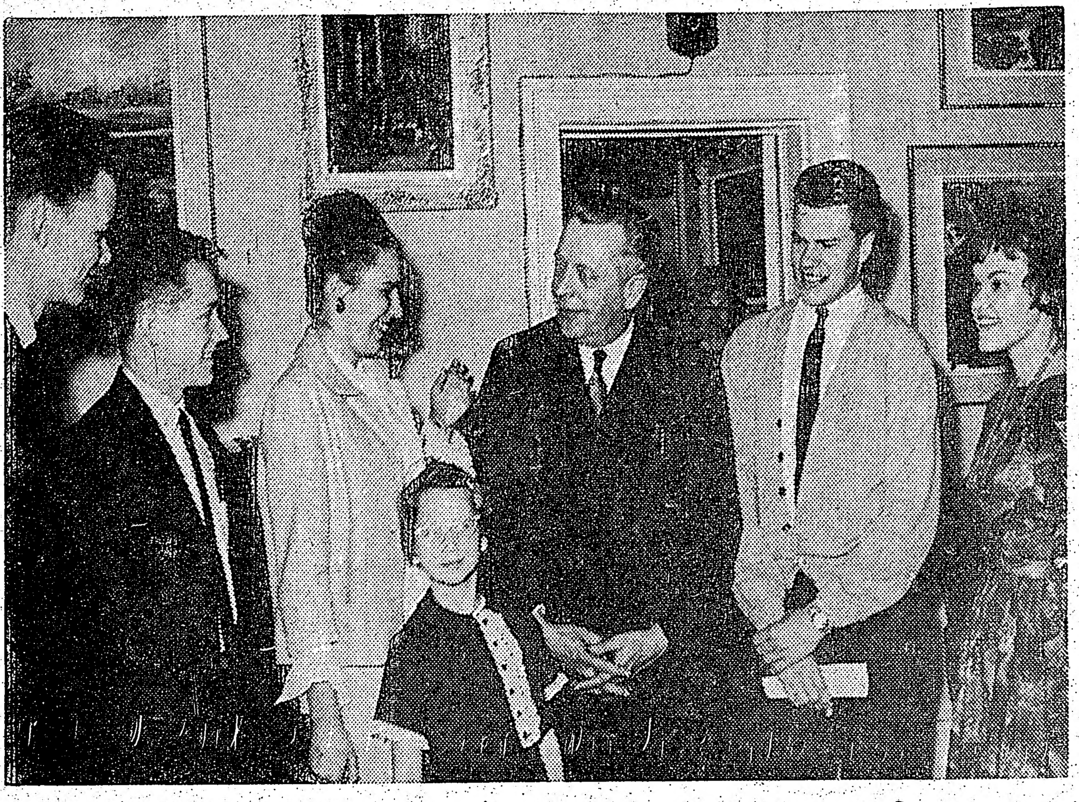

Pēc jaukto laulību diskusiju vakara Hamiltonā. Uzņēmumā no kr.: V. Epneris, J. Valdmanis, S. Darkēvica, māc. A. Čops, P. Vilks un I. Vabala. Foto J. Ligers

TORONTO

Laikraksta galvenais informātors R. Norītis, 135 Laird Dr., Toronto 17, Ont., tālr. 421-6074.

SAUCIENS NO GOLGATAS
Lūdzu klausaities latviešu raidījumu uz viļņiem 1270 Niagaras raidītājā. Katru svētdienu no plkst. 2.45 līdz plkst. 3 p. p.

● LPB Kanadas kopas valdes sēdē 27. aprīlī pieņēma revīzijas komisijas ziņojumu, ka valdes darbība atzīta par sekmīgu. 26. aprīlī J. Sarmas literārā vakarā ieņemti $ 56,-, kurus nosūtīs rakstniekam uz Austrāliju sakarā ar viņa 80 gadu jubileju.

Kopa darbības sekmēšanai piešķir „Jaunai Gaitai" $ 100,00. Maija mēnesī notiks valdes un revīzijas komisijas vēlēšanas nākošiem 2 darbības gadiem.

● Katoļu vienības rīkotā pavasara balle uzskatāma par labi izdevušos un to apmeklēja ap 125 personas.

● TLB Sestdienas skolas nama (telpu) fonda akcionāru sapulce notiks 4. maijā, plkst. 7,30 vakarā Sv. Andreja baznīcas telpās. Aicināti piedalīties kā pilnu akciju iemaksātāji, tā arī pārējie interesenti. Adrešu maiņas dēļ vairāki izsūtīti rakstveida aicinājumi saņemti atpakaļ, kādēļ līdzekļu vākšanas komisija arī neierašanās gadījumā lūdz paziņot pareizās adreses. Sapulcē tiks izšķirti svarīgi jautājumi par savākto līdzekļu nodošanu nama komitejai, kā arī attiecīgo amatpersonu izraudzīšana u.t.t. Skolas fondā pašreiz skaitās $ 14.093,28, pie kam latviešu namā jau iemaksāti $ 100,-, kas ir vienas akcijas apmērā. Skolas fondā pilnas akcijas jau iegādājušies 122 personas, bet 35 iemaksājušas dažādas mazākas summas. Visi kas vēlētos mazākās iemaksas papildināt līdz pilnas akcijas iemaksai, lūgti to izdarīt pie skolas fonda līdzekļu vākšanas komisijas pr-ža U. Maksiņa, 3 Walter St., Toronto 13, tālr. OX 1-7618, vai arī pie kasieres Dz. Pukītes, 11 Lynndale Rd., Willowdale, tālr. BA 1-5968.

● Katoļu vienības lauku īpašuma „Mežciems" dalībnieku pilnsapulci vadīja A. Batņa un P. Zvīdris, bet protokolēja A. Rēķis un A. Ģertmanis. Par līdzšinējo darbību vispusīgu pārskatu sniedza pārvaldes priekšsēdis V. Miklaševics, uzsverot, ka neskaitot privātos īpašumus, Mežciemā līdz šim ieguldīts $ 8483,10 un lauku īpašuma izveidošana galvenos vilcienos uzskatāma par nobeigtu. Mežciemā skaitās 56 dalībnieki, no kuriem 28 nokārtojuši visus paredzētos maksājumus un tā skaitās privāto apbūves gabalu īpašnieki - nomnieki uz 50 gadiem.

Revīzijas komisijas ziņojumu sniedza V. Korolkevičs, konstatējot, ka pārvaldes darbība bijusi rosīga un sekmīga. Kase un grāmatvedība atrasta priekšzīmīgā kārtībā. Vispārējās pārrunās vienojās, ka sarīkojumu gadījumos Mežciemā par auto novietošanu ņems 50 centus un lielākos sarīkojumos arī ieejas maksas, sākot ar $1,- no personas. Vasarā, bez jau agrāk ierosināto ģērbtuvju būves, nolēma izbūvēt aku, kuras būves izdevumus lūgs segt uz pusēm ar vienības valdi. Jauna tilta būvi uzņēmās veikt F. Taurēns, bet A. Budže vasaras posmā būs lauku īpašuma pārvaldnieks. Stājoties pie valdes vēlēšanām nākošiem (3) gadiem, tajā ievēlēja līdzšinējos — V. Miklaševicu, A. Začu un A. Ģertmani, bet no jauna A. Rēķi un A. Stikutu. Revīzijas komisija skaitās kopīga ar Toronto katoļu vienību un tādēļ paliek līdzšinējā.

● Sv. Andreja ev. lut. draudzes lauku īpašumā Sidrabenē gadskārtējo bērnu vasaras nometni atklās 5. jūlijā, un tā ilgs 7 nedēļas līdz 23. augustam. Nometnes atbildīgais vadītājs būs māc. A. Čops, komandante K Rasa, saimniecības vadītāja V. Pālena, nometnes saimniece I. Ezerniece, medicīniskā māsa M. Zustere, bet nometnes ārsti: Dr. S. Užāne un Dr. P. Bārdiņš. Padomnieks nometnes un audzināšanas jautājumos būs J. Pālens. Maijā bērnu vecākiem tiks piesūtītas informācijas lapas, ko var saņemt arī pie V. Pālenas, 40 Auburn Ave., Toronto 4, tālr. 533-4120, kur izdarāma arī bērnu pieteikšana. Nometnes maksa šogad būs $ 15,- Ontario provincē dzīvojošiem bērniem un $ 16,- — ārpus Ontario. Mazo bērnu nometnē vēl atsevišķa 3 dol. piemaksa par īpašu uzraudzību.

● Sv. Andreja ev. lut. draudzē jauniešu iesvētīšana notiks 28. jūnijā. Pašreiz iesvētes mācībās piedalās 26 jaunieši.

● Sv. Jāņa ev. lut. draudzes dāmu komitejas pilnsapulcē piedalījās 29 dalībnieces un to vadīja L. Jansone, bet protokolēja M. Tanne. Nākošām darbības posmam valdē ievēlēja L. Lūsi, S. Zaķi, L. Jansoni, Laugi, A. Krugeri, M. Tanni, E. Barušu, B. Tiltiņu un E. Buku. Kandidātes Treigute, N. Tanne un V. Šimiņa. Lai atvieglinātu altāra un vispār dievnama dekorēšanu, no jauna izraudzīja atsevišķu puķu komisiju: L. Lūse, E. Baruša un M. Skrastiņa, kam piesakāmi vai nododami altāra dekorēšanai ziedoti ziedi.

● Sv. Andreja ev. lut. draudzes padomes sēdē priekšsēde R. Rozes vadībā nolēma paaugstināt palīdzības fonda izmaksas mirušanas gadījumos no līdzšinējiem $ 400,- uz $ 450,- visiem dalībniekiem, kas fondā sastāvējuši vairāk kā desmit gadus. Rudenī nolēma rīkot vērtīgu grāmatu loteriju par labu veco ļaužu mītnei. Sidrabenes bērnu vasaras nometnei iegādāties 15 jaunas teltis un 10 telšu juntus 1,300 dol. kopvērtībā. Draudze iepirks vēl papildus divas Latviešu nama akcijas.

● Sv. Jāņa ev. lut. draudzes kora pilnsapulcē ievēlēja valdi nākošam gadam šādā sastāvā: priekšniece S. Zaķe, viņas vietnieks A. Butāns, sekretāre V. Briediņa, sekretāres vietniece V. Leimane un kasieris E. Skujevskis. Pārrunājot līdzekļu uzkrāšanu jaunai koncertflīģeļa iegādei, kam uzkrāti jau $ 240,-, nolēma rudenī rīkot mantu loteriju. Koris pašreiz sāk gatavoties dziesmu svētku programmai, un tādēļ lūdz pieteikties jaunus dziedātājus visās balsīs. Mēģinājumi notiek piektdienās, plkst. 8 vakarā jaunajā dievnamā, 200 Balmoral Ave

● Šis nedēļas nogales sarīkojumi: 1. maijā, plkst. 8 vakarā Vijas Vētras baleta vakars Jarvis Collegiate telpās, 495 Jarvis St., 2. maijā, plkst. 10 no rīta Centrālās YMCAs telpās, 40 College St., baletdejotāja Vija Vētra demonstrēs indiešu dejas un sniegs paskaidrojumus. Plkst. 6 vakarā Kurzemes cietokšņa svētbrīdis Saulainē pie kritušo karavīru pieminekļa. Plkst. 7,30 vakarā Parkdale Collegiate telpās Čikāgas vīru koņa Daugavieši koncerts. 3. maijā, plkst. 3 dienā Sv. Andreja baznīcas telpās TLB Sestdienas skolas rīkotais Ģimenes dienas sarīkojums.

● Austrumu ev. lut. draudzē māc. A. Briedis kristījis Rihardu Juliusu Ķimeņu, Gunāra un Marjo dēliņu.

● Nakti no 25. uz 26. aprīli Sv. Andreja baznīcā ielauzušies zagļi. Māc. A. Čopa darba kabinetā ļaundari nolaupījuši apm. $ 100,- naudā.

Uzlauztas arī igauņu mācītāja un blakus esošās imigrācijas biroja telpas, bet tur tanī brīdī nauda neglabājusies. Kasdams, ka zagļi bijuši iesācēji, kas baznīcā iekļuvuši pa dienu un noslēpušies līdz nakts tumsai.

LONDONA, ONT.

● Londonā notika Detroitas DV apvienības drāmatiskās kopas viesošanās ar Evelīnas Grāmatnieces 3 cēlienu komēdiju Jaunsaimnieka līgava Mildas Upītes režijā. Tēlotāji bija iedzīvojušies Latvijas lauku dzīvē ar tās rūpju pilnu nopietnību un jautrību talkās un citos gadījumos. Skatītāji ar interesi sekoja tēlotājiem un pateicās tiem ar skaļiem ilgstošiem aplausiem un ziediem.

Izrādi rīkoja LL kopa. Ps.

Kurzemes cietokšņa krišanas 19 gadu
ATCERES VAKARS
piektdien, 8. maijā, plkst. 8,30 vakarā
DV namā, 123 Huron ielā, Toronto.
Piedalās: Vltn. O. Perro, rakstniece Ingrida Vīksna, dziedonis A. Kivlenieks.
DV Toronto saime.

Par jauktām laulībām

PĀRDOMAS PĒC DISKUSIJ ĀM HAMILTONĀ

Inž. H. Vilka un gaidu vad. Dz. Majoriņas vadītais diskusiju vakars Hamiltonā par Jauktām laulībām bija pulcējis kuplu apmeklētāju skaitu

Toronto viesis māc. A. Čops savā referātā cita starpā norādīja:

„ Laulība un ģimene ir īpatnējs cilvēku sadzīves veids jeb sabiedrība, kurā cilvēkus kopā saista bioloģiskas, saimnieciskas un garīgas intereses. Laba un laimīga ir tāda laulība un ģimene, kura ir laba bioloģiskā, saimnieciskā un garīgā nozīmē. Augstākais dzīves piepildījums ir augstvērtīgi un saskanīgi izveidota ģimenes dzīve garīgā nozīmē.

To veido gan laulības partneri, bet nedrīkstam aizmirst, ka viņi laulībā ienes ne savu kailu individuālitāti, bet šī individuālitāte ir ļoti komplicēta, kuru cilvēka bērnībā veidojuši vecāki, apkārtne, savas tautas īpatnības utt.

Laulībā līdzi nāk radu saime, kurai liela nozīme jaunās laulības garīgā tapšanā.

Visās laulībās rodas daudz sadzīves problēmu, kas kavē laimīgas laulības nodibināšanos.

Jauktajās laulībās šo kavēkļu ir nesamērojami vairāk nekā vienas tautības laulībās.

Laulība un ģimene cilvēkam ir liktenīga, laulība nebūtu šķirama. Katrā laulībā vīrs un sieva kalpo viens otram; viņiem kopīgs ceļš un dzīves veids, kas piepilda turpmāko esmi un dod vērtīguma apziņu.

Laulībā un ģimenē ir arī nacionāli jautājumi, tomēr daudziem nacionālās jūtas nav dziļi iesakņojušās, un tādi cilvēki dažreiz izvēlas nošķirtību no savas tautas, sevišķi vēl tad, ja rodas grūtības ieaugt sava partnera tautībā un vidē. Ir cilvēki, kas dziļi pārdzīvo šo traģēdiju, iepriekš neapdomājot, ka jauktā laulībā radīsies šādi šķēršļi un klupšanas akmeņi. Laulāto starpā rodas un izraisās dziļas pretiškības, bet tāda ir šo laulību reālitāte. Taču to nevērojot, notiek un notiks jauktas laulības, un kā vēsture rāda, veselas tautas ir uzsūktas un pārtautotas ar jauktajām laulībām. Bet vai tam tā ir jānotiek?"

Referātam sekoja interesantas debates un domu izmaiņa. Dr. P. Vasariņš norādīja, ka mūsu jaunā audze, dzīvojot še, svešajā vidē, augot un ejot savās skolās, stāv it kā uz sliekšņa starp divām tautībām, un ir jau daļēji ieaugusi jaunajos apstākļos, tā, slēdzot jauktu laulību, atradīs saprašanās ceļu.

Hamiltoniete K. Gaidule uzsvēra: vēsture rāda, ka tā daļa latviešu, kas pēc Pirmā pasaules kaŗa palika Krievijā, pārtautojās. Tā arī tagad, kur ir bērnība, jaunība un skolas jaunajā zemē, tur jauno draugu starpā nebūs krasu nacionālu pretiškību.

Torontietis A. Ķerāns norādīja, ka svarīga loma jaunā dzīves drauga izvēlē — svešṭautieti vai latvieti — ir pazīšanās iespējām. Lielās pilsētās un latviešu centros jauniešiem ir vairāk iespēju satikties un iepazīties, bet kur latviešu ģimenes dzīvo izkliedēti un tālu viena no otras, tur latviešu jaunatne pazūd skolas un jauno draugu sabiedrībā, un tur atrod arī savu nākamo dzīvesbiedru.

Niagariete V. Vabale pasvītroja, ka šādi „prāta secinājumi" dzīvesbiedra izvēlē ne vienmēr realizēsies, jo nevar aizmirst mīlestību — un tā neliecas ne prāta, ne gribas aizspriedumiem.

Skautu vadītāja E. Davidsona domas bija, ka jau jaunībā latviešu bērniem jāsaslēdzas latviskajā vidē - latviešu skolās, skautu, gaidu organizācijās, jaunatnes pulciņos, un sevišķi svarīgi ir tas, kā tēvs un māte ieaudzinājuši latvisko apziņu, jo tā paliks arī vēlāk, ejot augstākajās mācību iestādēs, tāpat arī dzīvesbiedra izvēlē.

Pēc daudzajiem klausītāju jautājumiem un diskusiju vadītāju atbildēm izkristallizējās secinājums, ka nebūtu jānolaiž rokas vienaldzībā, bet jādara viss iespējamais: neļaut savai tautai zust, atbalstot latviešu skolas un latviešu jaunatnes organizācijas un kopjot latviskās tradicijas savās ģimenēs.

Nobeigumā pārrunas turpināiās vēl atsevišķos pulciņos pie cienasta galda, par kuŗu bija rūpējusies Hamiltonas latviešu b-bas dāmu komiteja savas pr-ces Lidijas Vilkas vadībā.

J. Vairdotis

Jēkabs Kreilis gavilnieks.

28. aprīlī uz 70 mūža gadiem atskatījās Jēkabs Kreilis. Latviešu sabiedrībā viņš plaši pazīstams kā preses fotografs, jo ar savu foto kameru redzams gan organizāciju sarīkojumos, gan privātos godos. Preses darbinieka gaitas jubilārs sācis jau 1910. gadā, kad laikraksta Latvija spiestuvē mācījies burtliča amatu, ko 1935. gadā nomainīja pret foto kameru.

Jubilāra aizvadītā mūža daļa ir bijusi darbīga un piedzīvojumiem bagāta, it sevišķi abu pasaules kaŗu laikā, kad pārstaigāti ne tikai Krievijas plašumi, bet arī Eiropa līdz Kanadai.

Liela daļa no tā ir fiksēta ar foto kameru, pie kam J. Kreiļa uzņēmumi ievietoti ne tikai latviešu laikrakstos un dažādos izdevumos, bet arī vairākos cittautu izdevumos.

Kupls bija suminātāju pulks, kas jubilāru goda dienā sveica Igauņu namā gan ziediem, gan veltēm un rakstveida apsveikumiem.

Daudz baltu dieniņu raženajam preses darbiniekam!

R. Norītis

Austrālijas viešņa dejotāja Vija Vētra šaržista H. Berga skatījumā.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R N. BRYSON
Toronto, tel. 927-5661.
1130 BAY ST.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798. Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 16

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto,
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

TORONTO
LATVIEŠU
KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO)
CREDIT UNION LIMITED
maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozītiem izdara visas parastās banku operācijas. Izsniedz aizdevumus un atklātas māju hipotēkas. Birojs atvērts 6 dienas nedēļā.
27 BLOOR ST., E. TORONTO,
TEL. 924-2775,
no pirmdienas līdz piektdienai no plkst. 12—8 vakarā.
Sestdienās no pl. 12 līdz 5 p .p.

ANDREJSONS
APDROŠINA.
HI 7-4323

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

1. maijā — plkst. 8 vakarā TLB rīko Vijas Vētras baleta vakaru: Jarvis Collegiate 495 Jarvis ielā.

2. maijā — plkst. 7,30 Parkdale Collegiate zālē vīru koris Daugavieši no Čikāgas (dir. A. Kupcis) T.L. Koncertapv. sar.

2. maijā — plkst. 6 vakarā Kurzemes cietokšņa krišanas atceres svētbrīdis pie kritušo karavīru pieminekļa Saulainē.

2. maijā — plkst. 10 no rīta Central YMCA, 40 College St., Vijas Vētras deju demonstrējumi un paskaidrojumi.

3. maijā — plkst. 3,00 pp. TLB Sestdienas skolas Ģimenes dienas sarīkojums Sv. Andreja baznīcas telpās.

8. maijā — plkst. 7,30 vak. Alnas Zemdegas klavieru studijas audzēkņu vakars Sv. Andreja b-cas sarīkojumu zālē.

8. maijā — plkst. 8,30 vakarā Kurzemes cietokšņa krišanas atceres vakars ar cīņu līdzgaitnieka O. Perro referātu DV namā.

9. maijā — plkst. 20,00 Central High School of Commerce auditorijā, 570 Shaw St., prof. Jāņa Mediņa 60 darba gadu un Ļudmilas Sepes 25 darba gadu atceres koncerts.

15. maijā -- plkst. 8 vakarā Maija balle „Kādreiz maijā" Ungāru zālē, 245 College ielā, DV Toronto nod. sarīkojumā.

16. maijā — plkst. 7,30 vak. Čikāgas latv. teātŗa viesizrāde „Kā zaglis naktī" Jarvis Collegiate.

No 16. — 23. maijam — P. Luksa gleznu skate DV namā, 123 Huron ielā, no plkst. 2—8 v

22. maijā — plkst. 8 vakarā vīru ansambļa Kalvis koncerts Parkdale Collegiate.

23. maijā — pl. 8 vakarā Ernas Ošiņas - Bērziņas Klasiskās baleta studijas audzēkņu vakars Harbord Collegiate institūtā Harbord / Euclid.

29. maijā — plkst. 7,30 vakarā Sv. Andreja b-cas telpās TLTA Sestdienas ģimnazijas izlaiduma akts.

29. maijā — plkst. 8,15 vakarā pianistes Ilzes Štrāls - Didrichsones klavieŗu koncerts Sv. Jāņa baznīcas zālē, Balmoral

31. maijā — Pavasaŗa svētki Sidrabenē — sacīkstes un priekšnesumi.

30. maijā, plkst. 7,30 vak. DV teātris Kanadā izrādīs M. Zīverta Kurrpurrū — Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē.

6. jūnijā — plkst. 10.00 no rīta TLB Sestdienas skolas darba gada nobeigums un izlaiduma akts Sv. Andreja baznīcas telpās.

20. jūnijā — Līgo svētki Sidrabenē.

LONDONA, ONT.

2. maijā — plkst. 7 vak. Londonas Latviešu bankas 3 darb. g. atcere Holiday Inn Ball Room King un Waterloo ielu stūrī. Dziedās vīru ansamblis Kalvis.

11. maijā — Sepes - Ešes un Mediņa koncerts Aeolian Hall, Dundas ielā, plkst. 8,30 vakarā.

30. maijā — Skolas izlaidums un Ģimenes diena. Bibliotēkā.

6. jūnijā — DV Londonas nodaļas Ziedu balle, Labour Hall, plkst. 8 vakarā.

27. jūnijā — Jāņu sarīkojums Dorchester — Dreamland plkst. 8 vakarā.

HAMILTONA

2. maijā — plkst. 7,30 vakarā Rainbow zālē, King un Sanford ielā tradicionālā Maija balle. HLB sarīk.

9. maijā — plkst. 7 vakarā Latviešu namā, 16 Queen St. N. Ģimenes dienas sarīkojums. Mag. phil. E. Ģēģeres referāts un bērnu priekšnesumi. HLB dāmu komitējas sarīkojums.

10. maijā — plkst. 5 pp. prof. J. Mediņa 60 darba gadu un L. Sepes 25 g. atceres koncerts Konservātorijas zālē 126 James S. Kopīgs Hamiltonas organ. sarīkojums.

23. maijā — plkst. 7 vak. Hamiltonas Latviešu b-bas koŗa koncerts konservātorijas zālē, 126 James St. S.

NIAGARA

23. maijā — Latviešu jaunatnes basketbola turnīrs un tradic. Ziedu balle ar Ziedu karalienes vēlēšanām.

25. un 26. jūlijā — 11. Jaunatnes un Draudzības dienas Niagarā.

SV. KATARĪNES

12. septembrī — plkst. 7,30 Atlanta kluba telpās St. Cath. M. M. kluba balle.

GENERĀLKONSULS
.R N. BRYSON
Toronto, tel. 927-5661.
1130 BAY ST.

KONSULS
ILIS TOMSONS
RE 8-7798, Montreal, P. Q
VICTORIA AVE., APT. 16

EKSANDRA KĀNBERGA
KSTU DARBU BIROJS
Ferrier Ave., Toronto,
e Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

TORONTO
LATVIEŠU
REDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO)
EDIT UNION LIMITED
ā 4% gadā par noguldīju
un 3½% par depozitiem
a visas parastās banku ope
s. Izsniedz aizdevumus un
tas māju hipotēkas. Birojs
s 6 dienas nedēļā.
BLOOR ST., E. TORONTO,
TEL. 924-2775,
irmdienas līdz piektdienai
no plkst. 12—8 vakarā.
ienās no pl. 12 līdz 5 p. p.

ANDREJSONS
APDROŠINA.
HI 7-4323

LENDĀRS

rabenē — sacīkstes un
ekšnesumi.
maijā, plkst. 7,30 vak. DV
tris Kanadā izrādīs M. Zī.
Kurrpurrū — Sv. Andre.
baznīcas sarīkojumu zālē.
nijā — plkst. 10.00 no rīta
B Sestdienas skolas darba
a nobeigums un izlaiduma
s Sv. Andreja baznīcas
ās.
nijā — Līgo svētki Sidra-
ē.

LONDONA, ONT.

aijā — plkst. 7 vak. Lon.
as Latviešu bankas 3 darb.
tcere Holiday Inn Ball
om King un Waterloo ielu
rī. Dziedās vīru ansamblis
vis.
aijā — Sepes - Ešes un Me
a koncerts Aeolian Hall,
das ielā, plkst. 8,30 vakarā.
naijā — Skolas izlaidums
Ģimenes diena. Bibliotēkā.
ijā — DV Londonas noda-
Ziedu balle, Labour Hall,
st. 8 vakarā.
aijā — Jāņu sarīkojums
rchester — Dreamland
st. 8 vakarā.

HAMILTONA

aijā — plkst. 7,30 vakarā
nbow zālē, King un San.
i ielā tradicionālā Maija
HLB sarīk.
ijā — plkst. 7 vakarā Lat.
u namā, 16 Queen St. N.
enes dienas sarīkojums.
g. phil. E. Ģēģeres referāts
bērnu priekšnesumi. HLB
u komitejas sarīkojums.
aijā — plkst. 5 pp. prof.
Mediņa 60 darba gadu un
Sepes 25 g. atceres koncerts
servātorijas zālē 126 Ja-
S. Kopīgs Hamiltonas
an. sarīkojums.
aijā — plkst. 7 vak. Ha-
tonas Latviešu b-bas koŗa
certs konservātorijas zālē.
James St. S.

NIAGARA

aijā — Latviešu jaunatnes
ketbola turnīrs un tradic.
du balle ar Ziedu karalie-
vēlēšanām.
n 26. jūlijā — 11. Jaunat-
un Draudzības dienas Nj-
rā.

SV. KATARĪNES

eptembrī — plkst. 7,30 At-
ta kluba telpās St. Cath. M.
kluba balle.

Dzīve Savienotās Valstīs

PATEIKSIMIES VECAJIEM TĒVIEM UN MĀTĒM

Tuvojas atkal Ģimenes diena. Tā ir diena, kad reizi gadā godinām mazāko sabiedrības vienību — ģimeni, kas tik nepieciešama katrai tautai un valstij.

Daudz kas ir mainījies mūsu dzīvē, kopš zudusi mums mūsu tēvu zeme un tā arī daudz kas mainījies ikvienā ģimenē svešumā. Svešuma skarbie vēji arī sāk postīt mūsu ģimenes latvisko vidi, un tikai no mums pašiem atkarājas, vai mūsu ģimenes saglabās savu latvisko garu un valodu. Tādēļ ikkatra mūsu pienākums ir stiprināt ģimenes saites, jo tikai latviskā ģimenē var valdīt latvisks gars un latviski tikumi.

Viens šāds skaists tikums ir, ka svinot Ģimenes dienu, neaizmirstam savus vecos tēvus un māmuļas, kuŗiem pēc garā darba mūža pienākas pelnīta ciena un atpūta. Sevišķa uzmanība pievēršama tiem, kuŗi šajā zemē ir bez tuviniekiem, kas ļaunas varas šķirti no viņiem vai arī kuŗiem tie aizgājuši Dieva priekšā. Šie vientulie tēvi un māmuļas, kas visu zaudējuši, nedrīkst tikt aizmirsti, jo tas ir mūsu svēts pienākums un uzdevums ģimenes dienā tos godināt un tiem pateikties par visu ko viņi savai ģimenei un tautai ir devuši, audzinot savus dēlus un meitas par īstiem latviešiem, kas nereti atdevuši savas dzīvības cīņā par latvju tautas labāku nākotni.

Vecos tēvus un māmuļas vislabāk būsim godinājuši un pateikušies par viņu mūža veikumu, ja Ģimenes dienā atcerēsimies viņus ne vien ar siltiem vārdiem un skaistiem ziediem, bet arī ar naudas ziedojumu Veco ļaužu fondam, lai ar tajā uzkrātiem līdzekļiem varētu sniegt reālu palīdzību un sagādāt mājīgu pajumti, kam tā nepieciešama. Tā būs labākā sirds pateicība vecākiem no kuŗiem esam saņēmuši visu labo un gaišo savai dzīvei.

Amerikas latviešu apvienības Aprūpes birojs sirsnīgi aicina visas draudzes, biedrības un ikvienu tautieti ziedot Ģimenes dienā un visā maija mēnesī Amerikas latviešu apvienības Veco ļaužu fondam.

Ziedojumi, ar atzīmi „Veco ļaužu fondam", nosūtāmi Amerikas latviešu apvienībai uz šādu adresi:

American Latvian Association, Inc. Edmonds Building — Suite 806 917 — 15th Street, N. W. Washington, D. C. 20005.

Amerikas latviešu apvienības Aprūpes birojs

Plašs garīgs koncerts Ņujorkā

Latviešu skaņu mākslinieku kopa, turpinot savu stila koncertu ciklu, šo sezonu noslēdzot, rīko plašu garīgas mūzikas koncertu Betlemes baznīcā Bruklīnā sestdien, 2. maijā, plkst. 7 vakarā. Programmā klasiķu un romantiķu garīgās mūzikas skaņdarbi: Bacha, Hendeļa, Mocarta, Guno, Mendelsona, Upenieka un citu komponistu, ko sniegs gan solō, gan duetos un trio sekojoši mākslinieki: dziedātāji: Ilga Muntere, Fanija Vīksne, Aleksandra Žilinska, Alberts Vēciņš un Mārtiņš Abene; pianiste Mirdza Nāruna - Bogdanoviča (klavieŗu solo), čellists Kārlis Munters, pie ērģelēm Bruno Skulte. Cerams, ka šis plašais koncerts gūs vajadzīgo atsauksmi un kuplu apmeklētāju skaitu. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem.

Indianapoles latviešu jaunieši — jaunie žurnālisti un aktieŗi

Indianapoles lielākās vidusskolas — Arsenal Technical — audzēkņu nedēļas laikraksta „Arsenal Cannon" galvenā redaktrise 1963./1964. mācību gada 2. semestrī ir pēdējā gada audzēkne latviešu jauniete Astrida Henkele. 10 audzēkņu plašajā redakcijas kollēģijā darbojas vēl divas latviešu meitenes: Ilze Henkele un Māra Strēlniece.

St. Vincent's žēlsirdīgo māsu skolas audzēkņu apvienība 24. un 25. aprīlī māsu skolas internāta auditorijā izrādīja Vilfreda H. Petita divu cēlienu drāmu ar prologu Deviņas meitenes. 10 meiteņu vidū tēlotājas bija arī mūsu tautiete St. Vincenta slimnīcas žēlsirdīgā māsa Elita Viļuma. Drāmas darbība notiek kādas studenšu korporācijas klubā Kalifornijas Sierra Nevada kalnos.

St. Agnes Academy (katoļu meiteņu vidusskola) pēdējā gada audzēknes nesen Cathedral vidusskolas vingrotavā sniedza divas Emijas Stjuartes trīs cēlienu lugas Mežģīne uz viņas vidū piedalījās arī latviešu jauniete Silvija Dzelme, debitējot Mrs. Oliphant lomā. Lugas darbība stāsta par divām skoļu meitenēm 19. g. s. beigās

G. Grīslītis

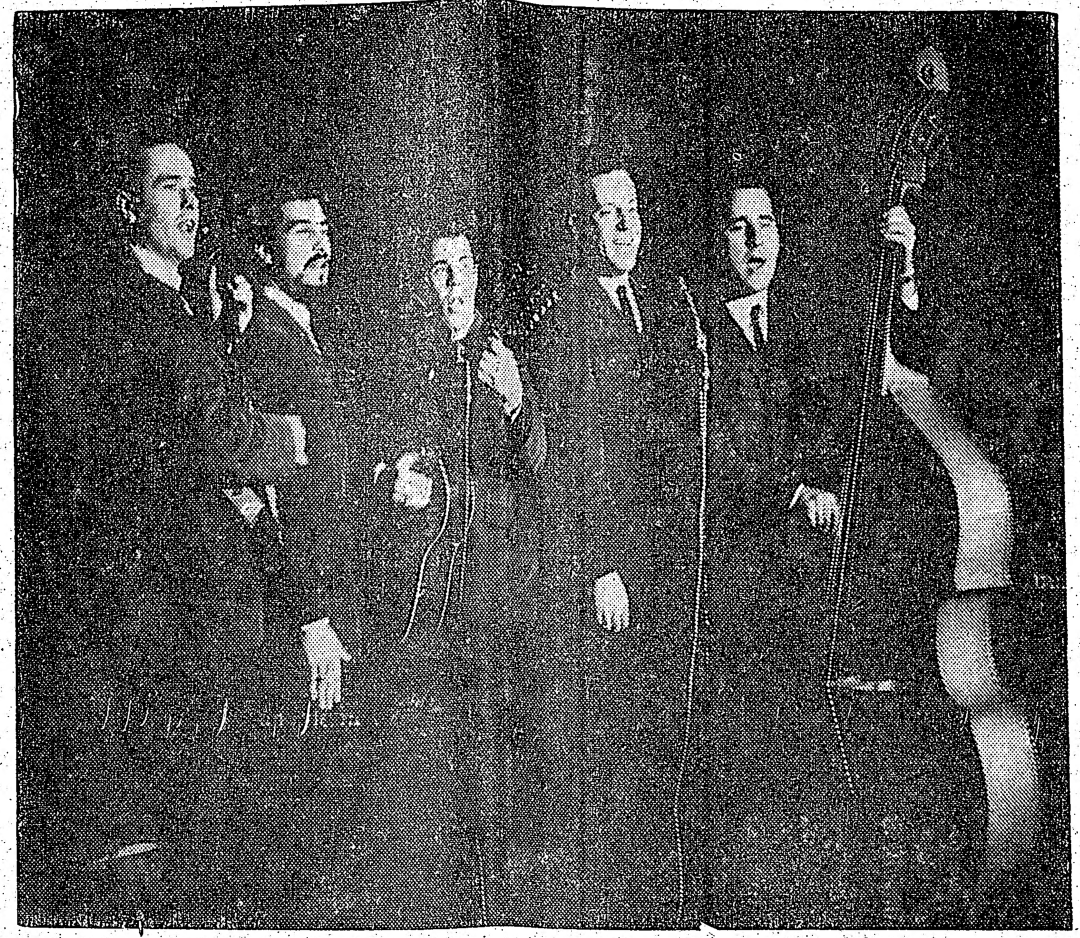

Čikāgas Piecīši gatavojas jaunai koncertturnejai.

ČIKĀGAS IMPRESIJAS

Vīru koŗa Daugavieši koncerta Kupča, bet arī katra korista lestība. Ne tikai diriģenta Ernesta Kupčča, bet arī katra korista lielā mīlestība uz latviešu dziesmu padarījusi šo kori par vienu no labākajiem latviešu vīru koriem. Korī dzied daudzi sabiedriski darbinieki, par kuŗiem droši var sacīt, ka tiem nav lieka laika, un tomēr šie vīri atrod vakarus dziesmu iestudēšanai. Korī darbojas DV Čikāgas apvienības pr-ks Uldis Vītols, „Mazputniņa" redaktors L. Streips, jaunatnes pulciņa pr-ks J. Plūme, dzejnieks V. Krāslavietis, sabiedrisks darbinieks A. Eglājs, mākslinieks A. Šīmanis un daudzi, daudzi citi rosīgi darbinieki. Tas ir koŗa priekšnieka Kārļa Vanaga un diriģenta Ernesta Kupča nopelns, jo kori kopā saturēt, un radīt prieku dziedot, ir viņu lielais uzdevums. Skaisti skanēja labi izvēlētās dziesmas, bet it sevišķi iejūtīgi — T. Ilsteres Tēvu zeme runā ar I. Kalnāres tekstu, Br. Skultes Raganu kalna balāde (T. Tomsona teksts), A. Kalniņa Bišķeris miroņu salā (J. Poruks). Koncerts bija labi apmeklēts (klausītāji arī no kaimiņu pilsētām), un netrūka aplausu, puķu un piedevu. Cik labi, ka koris izšķīries apmeklēt arī citus latviešu centrus! Tā Daugaviešu māksla nepaliks tikai čikāgiešiem.

☆

8. maijā no Zviedrijas iebraukušais literātūras kritiķis Jānis Rudzītis runās par tematu Dzimtenes un trimdas sakaru problēmas. Tā kā Zviedrija okupētai dzimtenei ir daudz tuvāk, būs interesanti klausīties. Pirms referāta būs Kurzemei un tās varoņiem veltīts pieminas brīdis. Lūgšanu teiks māc. G. Strautmanis, dziedās vīru koris Daugavieši diriģenta E. Kupča vadībā. Sarīkojums notiks 241 N. Central Ave., Masonic temple auditorijā plkst. 19,30. Ieejas maksa $ 1,50.

☆

Latviešu jaunatnes meistarības izcīņa basketbolā 2. maijā 1441 N. Cleveland Ave. (Olivet institūtā), sākums plkst. 11,00. Sacentīsies vienības no Indianapoles, Grand Rapidiem, Saginavas un Čikāgas. Starplaikā, ap plkst. 13,00, notiks volejbola spēles, piedaloties senioru vienībām no Indianapoles, Milvokiem un Čikāgas.

☆

Lielmeistara L. Liberta gleznu izstādi atklās Čikāgas Latviešu namā 2. maijā, plkst. 19; tā turpināsies līdz 3. maijam. Atklāšanas vakarā rādīs krāsu un skaņu filmu par mākslinieka dzīvi.

Tāpat kā Lielbritanijas „vaboles", arī Čikāgas „piecīši" izraisījuši par un pret balsis. Kādā pusē katrs nostātos, var noskaidrot, apmeklējot kādu no „piecīšu" sarīkojumiem. Izdevību netrūks, jo jau maijā rosīgie „piecīši" ar sievām, istabas putniem un jaunajām skaņu platēm dosies garākajā turnejā (6000 jūdžu). Te gan jāpiezīmē, ka neprecētiem kopas dalībniekiem tā arī būs lieliska izdevība apskatīt citu ciemu zeltenītes (un otrādi . . .).

Koncertu sarakstā jau zināmie datumi ir: 21. maijā Denverā, 23. — Losandželosā, 24. — Sanfrancisko, 27. — Portlandē, 30. — Sietlā, 31. — Vankuverā. Ir iespējams, ka radīsies izdevība vēl apmeklēt Vinipegu vai citu kādu latviešu centru. Rudenī „piecīši" vēlreiz ciemosies Toronto un Londonā, Ont. Jaunā stereo plate iznāks drīzumā un būs dabūjama kā piecīšu sarīkojumos, tā arī latviešu veikalos.

☆

Čikāgas novusa kopas sezona noslēgsies svētdien, 3. maijā, pl. 3 p.p. Čikāgas Latviešu namā, kad pabeigs atlikušās Čikāgas kausa spēles. Pašlaik turnīra priekšgalā atrodas Čikāgas 1964. gada meistars F. Kalve. Balvu pasniegšana un sezonas slēgšanas sarīkojums notiks kopā ar bumbotājiem — maija vidū. Rudenī paredzēts plašs zibeņturnīrs ar visu Čikāgas un Milvoku novusistu piedalīšanos; tanī varēs pieteikties un — izmēģināt roku — arī atsevišķi neorganizētie spēlētāji. Noteikumus šim turnīram izstrādā kopas priekšnieks A. Kandrovičs.

PROF. JĀŅA MEDIŅA GODINĀŠANA ŅUJORKĀ

LATVIEŠU SKAŅU MĀKSLINIEKU KOPA IEVĒL VIŅU PAR SAVU GODA BIEDRU.

Gaidītā un tālā Zviedrijas viesa komponista prof. Jāņa Mediņa godināšana un viņa 60. g. darbības jubilejas svinēšana sākās Ņujorkā ar Skaņu mākslinieku kopas svinīgo sanāksmi ceturtdien 23. aprīlī. To ar runu un komponista skaņdarbu un viņa darbības cildināšanu atklāja kopas pr-ks prof. P. Sakss.

Sirsnīgie vārdi un paziņojums par goda biedra ievēlēšanu aizkustināja jubilāru līdz asarām. Kopas priekšsēža vietn. Elija Druva kā pateicību par latviešu mūzikas kultūras celšanu pasniedza lielu sarkanu rožu klēpi, bet Annija Vītola simboliskas 2 baltas rozes: no sevis un no Lībekas (kur apglabāts viņas dzīves draugs prof. Jāzeps Vītols). Kā dāvanu jubilārs saņēma arī aploksni no kopas.

Arī otra jubilāre Vācijas viešņa, dziedātāja Ludmila Sepe - Eše, tika silti sagaidīta un apsveikta.

Mūzikālā daļā J. Mediņa Ir viens vakars dziedāja Skaidrīte Prince, bet viņa operas Uguns un nakts iespaidīgo prologu sniedza Visvaldis Gedulis. Latviešu tautas dziesmu duetus (J. Vītola, J. Ķepīša un L. Reinholdes) dziedāja Sk. Prince, Alberts Vēciņš un Jānis Klīmanis. Dziedātājus pavadīja B. Skulte, A. Vilda un A. Dzirkale.

Abiem fotografiem: B. Rozītim un J. Princim bija liela noraušanās ar dažādu grupu un kopīgā uzņēmuma fotografēšanu.

Sanāksme M. Piekalnītes viesmīlīgā dzīvoklī bija kupli apmeklēta un noritēja lielā sirsnībā un tās dalībnieki izklīda tikai pēc pusnakts stundas.

CENSOŅA SASNIEGUMI

Gavilnieks V. Kalniņš.

Nesen Vilmingtonā (Del.) uz sava mūža rosīgajiem 75 gadiem atskatījās farmaceits Vilis Kalniņš. Viņa dzīves stāsts skaidri rāda, cik daudz var sasniegt ar neatlaidīgu centību.

V. K. dzimis 1889. g. Salacas pagastā, Valmieras apriņķī, lauksaimnieka ģimenē. Mācījies vietējā pagasta skolā, kur beidzamo gadu par skolotāju bijis Roberts Bīlmanis.

Pēc pagasta skolas beigšanas V. Kalniņš 2 gadus strādājis tēva mājās. Skolotājs Hermanis Svēde viņam ieteicis sagatavoties pābaudījumiem Limbažu pilsētas skolā. Pēc pilsētas skolas beigšanas viņš sākumā vēl strādājis lauku darbus, vēlāk kļuvis par rakstveža palīgu savā pagastā, pēc tam par ierēdni Rīgā miertiesā. Tad arī sācis gatavoties gatavības apliecības iegūšanai. Tā 2 gadus pēc Limbažu pilsētas skolas beigšanas Kalniņš arī ieguvis gatavības apliecību kā eksterns pie Pēterburgas 5. ģimnazijas. Lai tiktu pie studijām vajadzīgās naudas, viņš sācis strādāt aptiekā. Bet viņa tālākos nodomus izjaucis Pirmais pasaules kaŗš, jo drīz iesaukts kaŗa dienestā un drīz nosūtīts uz fronti. Pēc boļševiku revolūcijas un armijas sabrukuma viņš atgriezās dzimtenē, kur apprecējies ar Almu Kariņu, Latvijas armijā darbojies Vidzemes divīzijas slimnīcā par vecāko aptiekas feldšeri. Demobilizējies un 1921. g. rudenī iestājies Latvijas univ. farmācijas nodaļā, ko beidzis ar Mag. pharm. gradu

Studiju laikā strādājis Rīgā slimo kašu aptiekā, vēlāk Farmacijas pārvaldē kā revidents, kuŗa uzdevums bija revidēt ne tikai visas aptiekas un laboratorijas, bet arī augļūdens iestādes un pat dzirnavas. Pēc L. U. beigšanas V. Kalniņš bija slimo kašu starpbiroja laboratorijas pārvaldnieks un vēlāk Dzelzceļu aptiekas pārvaldnieks un Dzelzceļu aizsargu farmaceits. Vēlāk viņš ieguva savā īpašumā Pāvila aptieku Marijas ielā Rīgā.

1944. g. 1. oktobrī Kalniņš kopā ar sievu Almu un meitu Veltu devās trimdā uz Vāciju, kur Drezdenes farmācijas pārvalde viņa diplomu pielīdzināja Dr. pharm. diplomam un V. K. nosūtīja uz Chemnicu, kur uzbrukuma laikā aptieku pilnīgi nopostīja.

Tuvojoties komūnistiem, bijis kājām jādodas uz rietumiem, kur viņš vēlāk darbojās I. R. O. dienestā par farmaceitu līdz 1950. gada maijam, kad izceļoja uz ASV.

Te viņš sākumā strādāja kā laukstrādnieks Tennesijas valstī, tad ar ģimeni nokļuva Filadelfijā, kur īsu laiku strādāja pie cementa cauruļu likšanas, bet jau 1951. g. sāka darboties Templa universitātē medicinas fakultātē par asistentu pie Dr. med. Menkina. Fakultātes dekāns viņa zināšanas pielīdzināja ASV ķīmijas technika gradam.

V. Kalniņa pētījumi un atklājumi iespiesti Dr. Menika grāmatā „Biochemical Mechanisms in Inflammation", II Edition. 6 gadu laikā viņš iemācījās angļu valodu tik tālu, ka 67 g. vecumā ieguva pilntiesīga farmaceita tiesības pie Filadelfijas Board of Pharmacy. Pēc tam viņš pārgāja strādāt uz Vilmingtonas T. B. slimnīcu pie klīniskām analizēm un arī farmācijā. Visu mūžu V. K. ir strādājis un mācījies, kā arī daudz sasniedzis.

V. Kalniņš ir kluss un sirsnīgs cilvēks, viņam daudz draugu, sevišķi korporāciju aprindās, jo viņš ir Letgalijas filistrs.

Novēlēsim jubilāram arī turpmāk labu veselību, ko daba līdz šim viņam bagātīgi piešķīrusi.

Dr. N. Vīksniņš

Indianapoles latviešu jauniešu panākumi

Batlera universitātes (Indianapolē) absolventu apvienības nesen rīkotajā skolas audzēkņu banketā par izcilu un nesavtīgu darbu universitātes labā godināja 11 mācības spēkus un 59 studentus. Godināto studentu vidū arī latviešu jauniete pēdējā gada studente Dagnija Ozola.

15 Broad Ripple vidusskolas audzēkņi nesen aizvadītajā 6 nedēļu mācību periodā ieguvuši visas A atzīmes, to vidū arī mūsu jauniete Astra Rozīte. Šī mācību perioda goda sarakstā ļoti izcilā vietā minēta arī vēl otra latviešu meitene — Silvija Bērziņa, kuŗa sekmju vērtējumā daļa 1.—3. vietu.

(Nobeigums 8. lpp.)

ŅUJORKA

⊕ Latviešu Inženieŗu biedrības ASV 24. aprīļa sanāksmē Liederkranz kluba telpās referēja inž. K. Ieleja, M. S. par tematu Latviešu technikas vēstures pētīšana. Referents deva sīku pārskatu par veiktiem pētījumiem latv. technikas vēsturē. Daudzi no šiem pētījumiem nav vēl publicēti.

Referents norādīja, ka pašreiz ļoti svarīgi ir dokumentēt visas ziņas par technikas attīstību un sasniegumiem Latvijas patstāvības gados. Talkā jālūdz visi trimdas vecākie techniskie darbinieki.

Pašreizējie pētījumi Latvijā ne katrreiz ir vēsturiski pareizi. Ja ar zināmu paticamību varētu pieņemt publicētās ziņas par laiku pirms 1918. gada, tad sasniegumi patstāvīgās Latvijas laikā parasti ir pilnīgi noklusēti, vai arī dažreiz piedēvēti vēlākam krievu okupācijas laikam. Brīvās pasaules latviešu inženieŗu saimes uzdevums ir pareizas Latvijas technikas vēstures uzrakstīšana.

F. B.

⊕ Ņujorkas DV apvienības 25. aprīļa sanāksmē red. E. Raisters referēja par tematu Pasaules pulsu taustot. Referents iztirzāja politisko spēku bloku tālāko attīstību. Vakara noslēgumā tā dalībnieki pakavējās pie vanadžu rīkotā kafijas galda.

⊕ Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes Bronksas rajona informācijas sanāksmē 26. aprīlī Sv. Toma baznīcas apakšējā zālē apsprieda īpašuma iegādes iespējas. Pēc rajona vecākā V. Irbes, māc. A. Ozola pārskata par fonda darbību, architekts F. Andersons rādīja iespējamos nekustamā īpašuma metus ar dažādām izmaksām. Pēc debatēm pieņēma ieteikumu iegādāties Jonkeru pilsētas īpašumu Tibbets Rd. un McLean Ave., ja šis īpašums nāk izsolē un tā cena nepārsniedz 30 000 dalaru. Sapulce lūdz fonda komiteju griezties pie draudzes valdes, lai sasauktu draudzes ārkārtas pilnsapulci un kārtotu tālāk visus nepieciešamos jautājumus īpašuma iegādei.

I.

ŅUDŽERSIJA

⊕ Ņudžersijas Latviešu organizāciju apvienība ievēlēja prezidiju tekošajam gadam. Apvienības pr-ks ir A. Richters, pr-ka vietn. G. Blumbergs, sekretārs — M. Gabliks, sekretāra vietnieks — A. Ceruzis un kasieris — E. Skrastiņš, bet revīzijas komisijā: J. Lavenieks — pr-ks, R. Štemmers — sekretārs un E. Puriņš — loceklis.

ŅLO apvienībā piedalās Ņudžersijas latviešu b-ba (pr-ks V. Landsmanis), Ņudžersijas Daugavas Vanagu apvienība (pr-ks A. Bārs), Leikvudas - Ņubransvikas latviešu ev. - lut. draudze (pr-ks E. Donis), Elizabetes - Ņuarkas latviešu ev. - lut. draudze (pr-ks A. Mednis), Latviešu nac. centra Ņubransvikas nod. (pr-ks M. Gabliks), Latviešu Veco strēlnieku Ņubransvikas kopa (pr-ks O. Neimanis) un Ņubransvikas latviešu jauktais koris pr-ks V. Landsmanis).

Organizāciju apvienība nolēma 7. jūnijā Priedainē rīkot bērnu svētkus, kur kā aktīvas dalībnieces piedalīsies Leikvudas, Ņubransvikas un Ņuarkas latviešu skolas, darbosies arī zīmēšanas, veidošanas vai pazīsti Latviju, pasaku stāstīšanas un ticības māc. stendi, bez tam bērni savu veiksmi varēs rādīt sporta un atjautības sacensībās, svētkus noslēgs dejas un rotaļas.

⊕ Ņudžersijas latviešu b-ba ziņo: „Sarunas par Ziemeļņudžersijas latviešu b-bas pievienošanos Ņudžersijas latviešu b-bai tika ievadītas jau šī gada sākumā. Kad noskaidrojās, ka abās biedrībās šādam plānam ir stiprs atbalsts, jautājums tika oficiāli ierosināts un izlemts b-bu pārvaldes organos.

Ziemeļņudžersijas latviešu b-ba lēmumu par darbības izbeigšanu un pievienošanos Ņudžersijas latviešu b-bai pieņēma paplašinātā valdes sēdē 1964. gada 22. janvārī un biedru pilnsapulcē 1964. gada 16. februārī. Ņudžersijas latviešu b-ba savukārt pieņēma lēmumu par Ziemeļņudžersijas latviešu b-bas uzņemšanu savā sastāvā 1964. gada 7. febr. valdes sēdē un biedru pilnsapulcē 1964. gada 15. februārī.

1964. gada 5. aprīlī Priedainē notika abu b-bu valžu kopīga sēde, kurā nolēma, ka ar 1964. g. 5. aprīlī Ziemeļņudžersijas latviešu b-ba ir pievienojusies Ņudžersijas latviešu b-bai. Sākot ar pievienošanās dienu visi tagadējie Ziemeļņudžersijas latviešu b-bas biedri ir biedri Ņudžersijas latviešu b-bā un ar 1964. gadu maksā biedru naudas šai b-bai.

Ziemeļņudžersijas latviešu b-ba pirms pievienošanās nodevusi savu naudas atlikumu un inventāru Ņuarkas latviešu skolai, bet archīvu nodod Ņudžersijas latviešu biedrībai. Par Ņudžersijas latviešu b-bas pārstāvi un sakarnieku Ziemeļņudžersijā ievēl Jāni Eklonu, 469 Brookside Drive, Roselle, N. J. tel. CH 5-9548.

Sēdes dalībnieki vienprātīgi apsveica šo svarīgo vienošanos un izteica cerības, ka apvienotiem un lielākiem spēkiem varēs sekmīgāk strādāt latviešu nacionālo un kultūrālo interešu labā.

Ņudžersijas latviešu b-bas valde sirsnīgi apsveic jaunos biedrus un lūdz visus turpināt savu sabiedrisko darbu jaunajos apstākļos ar tādu pašu enerģiju un pašaizliedzību kā visus iepriekšējos gadus.

⊕ Ņudžersijas latviešu biedrības Priedaines nama iesvētīšana un atklāšana notiks 30. maijā. Svētkos solījušies ierasties arī Latvijas sūtnis ASV Dr. A. Spekke, ALAs priekšsēdis prof. P Lejiņš.

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

3. maijā plkst. 2,00 Betlemes baznīcā, Bruklinā; plkst. 5,00 Sv. Toma baznīcā, Bronksā, dievkalpojums ar dievgaldu, māc. A. Ozols.

Ģimenes dienas dievkalpojums ar dievgaldu, veco ļaužu godināšanu un kafijas galdu: plkst. 2,00 Mūsu Pestītāja baznīcā, Portvašingtonā, māc. O. Gulbis, soliste Fannija Vīksne; plkst. 2,30 Pirmā luterāņu baznīcā, East Orange, māc. R. Zariņš.

AURORĀ, ILL

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

ČIKĀGA

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

3. maijā plkst. 10 bērnu dievkalpojums un svētdienas skola, plkst 11 dievkalpojums, māc. A. Rautenšilds. Plkst. 5 pēc pusdienas Ciānas baznīcā, 5015 W. Ferdinand St., tenora Voldemāra Salnas piemiņai garīgs koncerts, kurā piedalās: mecosoprāni: Vilma Landmane, Skaidrīte Ilstere - Borgele, tenori: Pēteris Lielzuika, Kārlis Salna, vijolnieks Alfreds Matisons, pie ērģelēm Valdis Treimanis.

Latvijas ev. - lut. baznīcas Sv Pāvila draudze — 1648 So. 11th Ave., Meivudā. Mācītājs Pāvils Ķirsons, tel. FI 3-2420.

DETROITA

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdien.. plkst. 12 dienā Holy Trinity ev. - lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda telefons: WA 2-2248. Māc. V. Līventāls.

3. maijā Debesbraukšanas dienas dievkalpojums. Dievgalds. Jauniešu iesvēte. Māc. J. Sīpols un V Līventāls.

BURLINGEMA, KAL.

Burlingamā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

SAKRAMENTO

Sakramento, Sv. Krusta ev. lut. baznīcā, 45 un H ielā

Santa - Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā ...

OKLANDE

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V PALMA PĀRSTĀVIS
61 Hogarth Ave., Toronto. HO 1-3670

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

DANFORTH - BROADVIEW: Atsevišķa 8 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, moderna apkure, garāža. Iemaksa $ 3.000,-, atlikums uz izdevīgām obligācijām.

DANFORTH - WOODBINE: Atsevišķs 5 istabu dubultķieģeļu bungalovs, eļļas apkure, garāža. Kopīgā cena $ 11.500,-.

BLOOR - RUNNYMEDE: Skaista 6 istabu dubultķieģeļu māja ar pagrabā izbūvētu atpūtas telpu, moderna eļļas apkure. Kopīgā cena $ 15.500,-, iemaksa $ 2.500,-.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 3 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

Prof. Dr. K. Dzelzītis, bij. Satversmes sapulces loceklis.

Latvijas Satversmes sapulci pieminot

Tauta īstenībā top par nāciju, iegūst pilngadību tikai ar savas valsts nodibināšanu un izveidošanu. Vai mēs varam vai drīkstam aizmirst mūsu tautas vēstures augstākos sasniegumus?

Mēs parasti jo spoži atzīmējam 18. novembri, kad tautas labākie dēli 1918. gadā proklamēja latviešu tautas gribu tapt par valsti, iegūt neatkarību savā valstī. Bet mēs sākam pamazām aizmirst 1. maija atcerēšanos. 1. maijs tomēr iezīmē otru svarīgu dienu. 1920. gada 1. maijā sanāca Latvijas Satversmes sapulce, kas 18. novembrī izteikto gribas aktu īstenoja. Satversmes sapulce, kas izveidoja Latvijas saimniecisko, politisko un sociālo satversmi, iezīmē visnozīmīgāko un spožāko laikmetu latviešu tautas vēsturē. Tādēļ neatkarīgās Latvijas laikā, vismaz tās demokratiskajā posmā, pirmo maiju svinēja kā svarīgu dienu. Abās šajās dienās notika svinīgas sēdes, lielas armijas parādes, jo plašas tautas manifestācijas, gājieni uz Brāļu kapiem.

Lai paraugāmies atpakaļ uz šo nozīmīgāko latviešu tautas laikmetu — Latvijas Satversmes sapulces darbību — un smeļamies tajā spēku un cerību cīnīties par mūsu tautas brīvības atjaunošanu, kura, cerēsim, tiks ievadīta ar jaunas, o t r a s Satversmes sapulces sasaukšanu.

Latvijas Satversmes sapulces ievēlēšanā un darbībā tauta pati un tās pārstāvji, izpildot tiem doto mandātu, noteica un izveidoja Latviju kā d e m o k r a t i s k u r e p u b l i k u. Visas latviešu politiskās partijas, kas piedalījās Satversmes sapulces vēlēšanās, savās programmās prasīja un aizstāvēja d e m o k r a t i j u, un patiešām arī tai ticēja un par to stāvēja. Citādi tas, varbūt, bija ar dažām, mazajām minoritāšu grupām, kaut arī tās deklarēja tautvaldību, vismaz vārdos. Ievēlot ar lielu balsu vairākumu Satversmes sapulcē šīs demokratiskās latviešu partijas resp. uzdodot to pārstāvjiem izstrādāt demokratiskas republikas satversmi, pati tauta bija noteikusi savas valsts satversmes formu, un nevienam nebija tiesības bez tautas gribas to grozīt kādā radikāli citā formā, piem., diktatūrā, ko tagad uzlikuši latviešu tautai tās gribas uzurpātori — komūnisti.

Satversmes sapulces darbs bija vienreizēji nozīmīgs visās tautas dzīves nozarēs.

Vispirms tā lielā mērā noteica Latvijas s a i m n i e c i s k o s a t v e r s m i, pieņemot Agrārās reformas likumu, ar kuru latviešu tautai kādreiz nolaupītā zeme tika atkal atdota īpašumā un noteikta Latvijas agrārā iekārta — individuālās saimniecībās. Ar agrārās reformas likumu tika likti pamati latviešu tautas turībai un neatkarībai. Citi likumi veidoja arī citas saimnieciskās dzīves nozares — rūpniecību un tirdzniecību.

Par savu galveno uzdevumu Satversmes sapulce tomēr ieskatīja p o l i t i s k ā s s a t v e r s m e s izveidošanu, pieņemot 1922. gada satversmi, likumu, kā arī likumu par Saeimas vēlēšanām un likumu par vietējo pašvaldību. Latvijas 1922. gada satversme ir k o l e k t ī v s darbs. Pār tās lielāko vai mazāko daļu svarīgu ierosinājumu galveniem autoriem atzīstami Satversmes komisijas priekšsēdis M. Skujenieks, F. Cielēns, A. Petrevics, A. Bergs, K. Pauļuks un šo rindiņu rakstītājs. Plenārsēde tikai nedaudz grozīja Satversmes komisijas izstrādāto projektu. Ar 1922. gada satversmi Latvija tika noteikta kā demokratiska, parlamentāra republika, kurā valdība bija atbildīga Saeimas priekšā un kurā arī pašai tautai bija zināmas tiesības piedalīties likumdošanā — ar tautas iniciatīvu, sarīkojot referendumu. Diemžēl, lielāko partiju līderi nostājās pret tautas plašāku tiešu piedalīšanos likumdošanā un tā kompromisā tika pieņemti pārāk augsti kvorumi — ierobežojot tautas iniciatīvu ar vienas desmitdaļas vēlētāju parakstiem un tautas nobalsošanā (referendumā) prasot pat pusi balstiesīgo vēlētāju piekrišanu. Nevērojot šos šķēršļus (pārāk augsto kvorumu), tauta vairākas reizes izlietoja savas tiesības tieši piedalīties likumdošanā, tā rādot lielu interesi par savu valsti un kārtību tajā.

Satversmes sapulce lielā mērā noveidoja arī Latvijas s o c i ā l o u n k u l t ū r a s s a t v e r s m i, pieņemot likumus par tautas izglītību, par darba laiku, par slimo kasēm, par telpu īri u. c., nodibinot 6 gadīgu bezmaksas pamatskolu, 8 stundu darba laiku, modernos valsts sociālās apdrošināšanas veidus (kādu vēl šodien trūkst ASV, Kanadā un daudzās citās valstīs). Tā Latvija tika izveidota par sociālās taisnības valsti, kuru tiešām par savu valsti varēja atzīt arī nemantīgie — resp. visa tauta.

Ir diezgan daudz dzirdēts, ka Latvijas satversmē „neesot gājušī". Tomēr mūsu 1922. gada Satversmes kritiķi nekādus ievērojamus trūkumus tai nav spējuši uzrādīt, bet ārzemju lietpratēji, politiskās zinātnes pārstāvji, ir šo pat slavējuši kā vienu no modernām, priekšzīmīgām satversmēm. Ja mums dažkārt bija sliktas valdības, un arī Saeimas, tad tur ne tik daudz bija jāvaino satversme, bet gan pati, kā pārāk maz p o l i t i s k i skolotā tauta un tās vēl „zaļie" politiski nepiedzīvojušie pārstāvji. Taču tauta gribēja un centās ievēlēt tos labākos no savas vidus, it sevišķi, kad ievesa t. s. grozāmos kandidātu sarakstus. Taču labāki laikam nebija vēl atrodami. Tautas un tās pārstāvju politiskai audzināšanai vajadzēja laiku. Protams, ka nevienu tautu nevar audzināt politiski ar diktātūras palīdzību. Angļu gudrs sakāmvārds, pārtulkots latviski, skan: kāda tauta — tāda valdība. Kārlis Ulmanis (kad viņam pārmesta kāda korupcija valdībā) šo pašu gudrību izteicis sekojošiem vārdiem: „Kādi māli ir, ar tādiem jāmūrē".

Reforma bija gan vajadzīga nevis 1922. g. satversmē, bet gan mūsu pārāk liberālā vēlēšanu likumā, kas deva iespēju piedalīties vēlēšanās ne tikai nopietnām politiskām partijām, bet sīkām grupām, pat „vieniniekiem" (fa. mozā „pulkv. Jansona liste"). Reforma arī jau bija ierosināta, sevišķi par to iestājās M. Skujenieks, bet Saeima nepaspēja šo reformu līdz 1934. gada 15. maija apvērsumam īstenot.

Bet, par spīti visiem trūkumiem, vai Latvijas likumi, kas uz šīs satversmes pamata pieņemti, bija slikti likumi? Citas tautas nereti atzina tos par tik labiem, ka brauca pie mums mācīties, studēt mūsu minoritāšu stāvokli, sociālo likumdošanu, agrāro reformu u. c. Vai mūsu tiesa un satversmes kārtībā ievēlētie, neatceļamie, tiešām neatkarīgie tiesneši bija slikti? Tik ilgus gadus strādājis Latvijas tiesā, esmu studējis teorētiski un vērojis praktiski citu tautu tiesas, bet man jāliecina ka nezinu nevienu labāku, nekā kāda bija Latvijas, vismaz tās demokratiskā periodā, un to pašu liecina citi latviešu juristi. Dažs saka, ka Latvijā bijusi kārtība, ka valdība atbildīga Saeimas priekšā. Bet tāda kārtība pastāv daudzās zemēs, arī klasiskajā demokratijas zemē Anglijā, un tāda valdība ieskatīta kā vislabāk funkcionējošā. Citi atkal ir proponējuši, ka valsts prezidentu vajadzējis ievēlēt nevis Saeimai, bet tautai. ASV prezidentus ievēl tauta, bet cik tiešām ievērojamus prezidentus ir ievēlējusi šī politiski audzinātā tauta? Tik daudz ilgāk skolotā tauta? Tik daudz kritizē prezidenta F. D. Rūzvelta politiku, sevišķi viņa aliansi ar komūnismu, bet amerikāņu tauta atkārtoti ievēlēja F. D. Rūzveltu par savu prezidentu. Vai mūsu parlamenta ievēlētie valsts prezidenti J. Čakste, G. Zemgals un A. Kviesis bija slikti prezidenti? Nē, mūsu satversme un mūsu jaunā valsts darbojās ļoti labi. Kritiķu nekad nav trūcis!

Satversmes sapulces periods bija vēl tādēļ spožs periods, ka tautā un tās pārstāvjos vēl valdīja ļoti liels un cēls ideālisms. Domu starpības bija, un tās fika izcīnītas dažkārt jo karstās debatēs, bet visus apgaroja kopīgā griba kalpot tautas labumam un mātei Latvijai.

Vecais Indriķis

SKAIDIENA

Izvērtējot jūtu pārdzīvojumu skālu, mūsu autoru darbos šad tad lietā jēdzienu „sentiments" un to piemēro tā, ka „personīgais" savijas ar „vispār cilvēcīgo". Gadās arī tā, ka sentiments noder, iztirzājot attiecības cilvēku un dzīvnieku starpā: savā dzeju krājumā „Rājiens sirdij" mūsu dzejniece Aija Vilnis to attēlo dzejolī Dziesma sunītim:

Ap tavu kaklu sienu baltu lenti,
Tu izskaties tad kā brūtgans staltz.
Tik nezinu, nāk atkal sentimenti,
Kad glaužas klāt tavs purniņš salts.

(35. lpp.)

☆

Jau no laika gala mūsu tautas izvairīšanās no daudzbērnu ģimenēm ir radījusi tautsaimniekiem problēmas. Pat DP nometņu laikā, kad dzimstība nepieauga pietiekoši ar visu to, ka brīva laika netrūka, 1946. gadā tā rakstīja: „Mūsu turīgie un darbīgie Zemgales lauksaimnieki nežēloja pūles priekšzīmīgu māju izkopšanā, bet palika lielā skaitā neprecēti un bez bērniem."

Tālāk tika paskaidrots, ka „līdzsvara uzturēšanai tautas ikreizējam skaitliskam lielumam ir vajadzīgas ģimenes ar 3,7 bērniem".

Te nu būtu aicinājums pie visiem mūsu tēviem un mātēm: ja jums ģimenēs ir tikai viens vai divi bērni, tad būtu vēlams, ja jūs šo skaitu palielinātu par 1,7 jeb arī 0.7. Atcerēsimies, ka arī mūsu Mārīte Ozere nāk no daudzbērnu ģimenes.

☆

Šajās dienās, kad par „Bītliem" sajūsminātie padsmitnieki pavada nedēļas, gaidot uz biļešu kases atvēršanos Toronto, tie ir spiesti pārguiēt uz ielas, un tā bieži garie mati pilnīgi pāraug sejai pāri. Meitenēm gaŗi mati vēl ir piedodami, bet zēniem? Par to jau XVII gadsimtā uztraucās: Gaŗi mati ir ornaments sievietēm. un matu gaŗums norāda uz sievietes tikumu. Zēniem, turpretim, jo gaŗāki mati, jo īsāks tikums.

MAŠĪNAS . . .

(Pārnesums no 2. lpp.)

vadība piekrīt vairākām personām. Bez tam traktoriem izdod tik mazas degvielu normas, ka slapjā vai cietā zemē noteiktam ha skaitam nepietiek un rodas degvielu pārtēriņi, bet tādas pārtērētas degvielas samaksu bieži pieprasa no traktoristiem, kuŗiem, kā to ir ziņojuši okupantu Rīgas laikraksti, ir bijis jāmaksā pat 50—60 rubļi. Tādā kārtā traktoristi strādājuši par pusvelti vai velti. Ir bezgala daudz organizātorisku nejēdzību, kuŗu dēļ ir radusies nevīžīga nostāja mašīnu kopšanā un glabāšanā. Ir skaidrs, ka ar dekrētiem un sodiem stāvokli neuzlabos. „L"

ROSĪGĀKAIS LAIKMETS TRIMDĀ

LATVIJAS PEN KLUBU ATKAL VADĪS A. PLENSNERS

Latvijas PEN klubs var pagājušo gadu ierindot starp savas rosīgākās darbības laikmetiem trimdā, kā to varēja secināt no valdes ziņojuma gada sapulcē, kas sanāca Stokholmā.

Sanāksmi vadīja Mārtiņš Zīverts, bet pārskatu par darbību sniedza priekšsēdis A. Plensners, pasvītrodams, ka par panākumiem jāpateicas vairākiem biedriem, kā Veronikai Strēlertei, Fricim Dziesmam, Jānim Grīnam un vēl citiem, kas izraisījuši izcilu aktīvitāti kluba darbības veicināšanā. Viens no tiem, Kārlis Dziļleja, diemžēl, izrauts no latviešu literātu rindām un aizgājis mūžībā. Sanāksmes dalībnieki viņu cildināja klusā piemiņas brīdī.

No kluba pasākumiem sevišķi jāmin ar zviedru rakstniekiem panāktā saskare, kas gan jau agrāk bijusi iecerēta, bet tikai pag. gadā radusies iespēja vismaz tās ievadījumam, ieaicinot zviedru dzejnieku Edfeldu kluba sanāksmē, kurā viņš nolasīja dažas savas dzejas zviedriski, bet Veronika Strēlerte un Fricis Dziesma sniedza to tulkojumus un apskatus par šo zviedru literātu un viņa darbiem. Vispārējais atzinums ir, ka šādi sarīkojumi būtu vēlami arī turpmāk.

Atzīmējams vēl Aspazijai veltītais vakars ar Feliksa Cielēna interesanto referātu, tāpat arī nelaiķim Kārlim Dziļlejam sarīkotā piemiņas sanāksme. Pilnīgi atsevišķā ailē jāatzīmē īpatnējais „septiņu dzejnieku" vakars, ko klubs īstenojis, lai veicinātu sabiedrībā interesi par dzeju un mūsu dzejnieku darbiem.

Savu iespējamību robežās klubs kopis arī savus starptautiskos sakarus: pagājušā gadā Reimsā sanākušajā internacionālā PEN konferencē Latvijas PEN klubu pārstāvējis P. Aigars, bet šogad uz jūnijā paredzēto sanāksmi gada sapulce deleģēja A. Plensnerū un Veroniku Strēlerti.

Beidzot savu ziņojumu, pr-dis A Plensners pasvītroja, ka organizācijas darba smagums gūlies uz ģenerālsekretāri Liju Švābi, kuŗu līdz ar visiem citiem PEN kluba aktīvajiem darbiniekiem sanāksme sumināja, pie kam nolēma ierosināt Internacionālā PEN kluba prezidijā uzņemt Jāni Grīnu par goda biedru.

Papildinot kluba valdi mirušā K. Dziļlejas vietā, ievēlēja šādas personas: priekšsēža amatā — A. Plensneru, par locekļiem V. Strēlerti, Fr. Dziesmu, M. Zīvertu, J. Ritumu un J. Rudzīti; revīzijas komisijā —Liju Švābi. Uldi Ģērmani un Lizeti Skalbi.

Pārrunājot turpmāko darbību, izvirzījās ierosinājums raudzīt iemiesot kluba darbības aplokā dažus ārzemju klubos parastus elementus, kā, piem., intimu nepublisku biedru vakaru sarīkošanu, kuŗos varētu risināt kā mūsu, tā starptautiskās literātūras problēmas.

M. S.
„Latvija"

LATVIEŠIEM SAVA BAZNĪCA UN KULTŪRAS CENTRS OLDENBURGĀ

Vēstule LA no Vācijas

Ko dažreiz var panākt ar labu izdomu, kopdarbību un neatlaidību, to konkrētā veidā rādīja Ziemeļvācijas latviešu kultūras centra ierīkošana Oldenburgā. Sākumā pārdrošais iecerējums ir jau kļuvis par skaistu īstenību, kas 12. aprīlī vainagojās ar šī Kultūras centra svinīgu iesvētīšanu.

Kaŗa beigās daudzi latviešu bēgļi tika izvietoti Oldenburgas-Ohmstedes barakās. Sākoties lielajai izceļošanai, latviešu skaits Oldenburgā gan samazinājās, tomēr ap 450, galvenā kārtā vecie un invalidi, nevarēja izceļot. Daži gan iesaistījās vietējos darbos, bet daudzi palika vācu sociālā apgādē. Šiem palicējiem lielas grūtības radīja gan trūcīgais dzīvokļu jautājums, gan garīgās un kultūrālās aprūpes ierobežotās iespējas. Ar baraku likvidēšanu un jauno dzīvojamo māju uzcelšanu dzīvokļu jautājums pamazām nokārtojās, bet lielākiem sarīkojumiem, papildskolai u. c. piemērotu telpu arvien vēl nebija.

Kad 1959./60. gados tika izsludināts tā sauktais bēgļu palīdzības gads, un kad Holandē ķēniņienes Julianas protektorātā nodibinājās bēgļu palīdzības organizācijas, tad mācītājs P. Urdze kas sevišķi interesējās par vietējās jaunatnes audzināšanas jautājumiem, uzņēma sakarus ar šīm organizācijām. Ar priekšlasījumiem par bēgļu neapskaužamo likteni vispārīgi un par Oldenburgas latviešu jaunatnes apstākļiem īpaši, mācītājs ieguva holandiešu atsaucību un materiālās palīdzības piedāvājumu. Sevišķi atsaucīga bija holandiešu jaunatne. Tās vadītājs Pit van Haalens griezās pie saviem jauniešiem ar aicinājumu vākt ziedojumus, lai palīdzētu bēgļiem un sevišķi latviešu jaunatnei, kas iecerējusi tikt pie īpaša kultūras centra Oldenburgā.

Sākās intensīvs darbs. Ziedojumus vāca gan dievkalpojumos, gan lielākos sarīkojumos. Lai iegūtu plašākas sabiedrības ievērību, jaunieši izdomāja dažādus veidus. Kāda studentu grupa, iepriekš pieteicot jaunu sacīkšu veidu, stūma vecu automobili no Hāgas uz Amsterdamu un pa ceļam iekasēja no ziņkārīgiem skatītājiem naudu. Citi jaunieši uz ielām tīrija kurpes un ienākumus nodeva Oldenburgas latviešu kultūras centra celšanai. Kādas mājturības skolas audzēknes izvārīja biešu viru pēc latviešu receptes un pret maksu izsniedza kādā fabrikā u. t. t. Līdzekļi ieplūda bagātīgi un beidzot noslēdzās ar apm. DM 700.000.— Klāt vēl nāca gan sabiedrības ziedojumi, gan oficiāli pabalsti no Lejassaksijas valdības, Oldenburgas pilsētas, Oldenburgas apgabala pārvaldes prezidenta, Oldenburgas vācu ev. lut. baznīcas, Zviedrijas ev. lut. baznīcas, Luterāņu pasaules federācijas, Rietumvācijas jaunatnes apvienības u. c. Tā latviešu kultūras centra ierīkošana tika nodrošināta. Te jāpiemin, ka no vācu puses daudz darba un pūļu pielieka šim pasākumam arī bēgļu lietu kārtotājs von Scheliha.

Modernā ēka, kas celta pēc architekta Braunes meta, izmaksā DM 440.000.— Tanī atrodas dievkalpojumu telpa, sarīkojumu zāle ar skatuvi, telpas papildskolai, bibiliotēkai, virtuvei u. c. Kad telpas brīvas, tās varēs izmantot arī cittautieši,— vācieši, holandieši u. c. Jau tagad ir pieteiktas Kristīgās jaunatnes sanāksmes un mākslinieku gleznu izstādes.

Telpas iesvētīja prāvests E. Rozītis, piedaloties vēl 9 mācītājiem no Vācijas, Holandes un Zviedrijas, kā arī vairākiem valdības, pašvaldību un sabiedrisku organizāciju pārstāvjiem. Svētrunas no kanceles teica vācu baznīcas virspadomnieks Hepkens un mācītājs Matzer van Bloois, sākuma liturģiju vadīja mācītāji Pīpe un Ķelle, lūgšanu — māc. Svikis, svētības vārdus teica māc. Keleris un Pēc dievkalpojuma apakšējā zālē pulkv. V. Janums atklāja

māc. Germs, bet noslēguma pateicības vārdus un ziņojumus — māc. P. Urdze.

Dievkalpojumu kuplināja prof. A. Teichmanis ar čello solo priekšnesumiem.

latviešu gleznu izstādi. Ar gleznām piedalījās mākslinieki Ārvaldis, Soikāns, Ancāns, Herndorfs, Alberts, Kuncīte un Purmalis.

Sekoja koncerts augšējā zālē. Programmā bija J. Haidna sonāta a-mollā klavierēm, T. Ķeniņa sonāta čellam un klavierēm un E. Grīga sonāta a-mollā čellam un klavierēm. Čellu spēlēja prof. A. Teichmanis ar viņam parasto virtuozitāti, bet klavieru solo un pavadījumus lieliski veica amerikānis Jamee Avery Abi mākslinieki izraisīja klausītājos spontānu piekrišanu un tika atalgoti skaistiem ziediem. Piedevām mākslinieki nospēlēja vēl latviešu iemīļoto Mediņa Āriju. Tas tiešām bija baudījums, kas vēl ilgi paliks atmiņā.

Beigās nāca vēl daudzie apsveicēji gan ar balvām, gan bez tām, kas, starp citu, vienprātīgi cildināja mācītāju Pauli Urdzi, kā šī lielā darba dvēseli un pasākuma nenogurstošo virzītāju līdz laimīgam nobeigumam.

Raits Ritums

Latviešu ev. - lut. baznīcas un kultūras centra iesvētīšana 12. aprīlī Oldenburgā. Foto V. Lēmanis

MŪSU KOPDARBĪBA

LĒTS APDROŠINĀJUMS „BANKU" BIEDRIEM

Kā zināms, naudas noguldījumi un arī aizņēmumi latviešu kreditsabiedrības biedriem bez maksas dod dzīvības apdrošināšanu, jo izdevumus par to sedz kreditsabiedrība. Tagad ar pašu latviešu „banku" starpniecību ir iespējams jauns negadījumu apdrošinājums, par ko biedriem jāmaksā pašiem, bet likmes ir ļoti zemas, un tās atkarīgas no aroda klasifikācijas. Visi arodi iedalīti 5 klasēs: zemākā — AB, CD, E, F un augstākā G. Apdrošinājumam summas ziņā arī ir 5 dažādas pakāpes jeb tā sauktie izmaksas plāni — 10, 20, 30, 40 un 50 tūkst. dolaru apmērā. Mirstot nelaimes gadījuma dēļ, vai arī ja nelaimes gadījumā zaudē abas rokas, abas kājas, abas acis vai arī kļūst darbam nespējīgs uz mūžu, tad zemākā jeb 1. plāna polisē paredzētā izmaksa ir $ 10.000,-, 2. plānā $ 20.000,-, trešā $ 30.000,-, ceturtā $ 40.000,- un piektā — $ 50.000,-.

Ja nelaimes gadījumā zaudētās darba spējas ir ārstējamas, tad pa visu slimošanas laiku līdz vienam gadam 1, 2, 3, 4, 5 — plāns maksā pabalstu 25, 50, 75, 100. 125 dol. nedēļā.

Ierēdņi, kalpotāji, brīvās profesijas un parastā darba strādnieki ietelp AB klasē ar zemāko prēmijas maksu, kas pirmajam plānam ir tikai $ 11.25 gadā, 2. plānam $ 22,50, trešajam — $ 33,75, ceturtajam — $ 45,- un piektajam — $ 56,25 gadā.

Šo lēto apdrošinājumu — Cuna Max Program — piedāvā Kreditūniju apvienība (Credit Union National Assoc.) un katram biedram visās latviešu „bankās" ir tiesības iegūt šo „tautas apdrošinājumu". Polisē minētās izmaksas ir tiesība saņemt neatkarīgi no sociālās apdrošināšanas pabalstiem. Šī veida apdrošināšanai pret nelaimes gadījumiem ir vecuma robeža ar pilniem 70 gadiem.

Nelaimes gadījumi ir smaga saimnieciska un sabiedriska problēma, kur lēta, visiem pieejama apdrošināšana ir ļoti nepieciešama. Nelaimes gadījums var uzbrukt katrā laikā un vietā — darbā, mājās, ceļā, sportā un pat atpūtā. Nelaimes gadījumi ASV katru gadu prasa 95.000 cilvēku dzīvību, no tām auto katastrofās vien ap 40.000. Nelaimes gadījumu dēļ ASV 9,4 milj. cilvēku gada laikā pārejoši vai ilgstoši zaudē darba spējas un ienākumus no darba. Bez apdrošināšanas šo cilvēku eksistence būtu ļoti lielā mērā apdraudēta un masveidīgi novestu bezizejas stāvoklī.

Pieteikumu veidlapas un informāciju par šo jauno apdrošinājumu var saņemt visās latviešu kreditsabiedrībās, vai arī pieprasīt Latviešu korporāciju savienībai, rakstot uz adresi: 7127 W. Stevenson St., Milwaukee 13, Wis., USA.

T. P.

Tradicionālā MA
KĀDREIZ
piektdien, 15. maijā, Ungāru
(College - S
MAIJA KARALIENES
SPĒLĒS „Z-DANA" D
Pilna bufete. *
Visus laipni

LOTUS PUĶU VEIKALS
AR KANADAS LATVIEŠU DAIĻAMATNIEKU SALONU
no 1. maija līdz septembrim pārceļ
uz 858 Bathurst St., vienu bloku
no Bloor St.
TĀLRUNIS LĪDZŠINĒJAIS — LE
Gaidīsim klientus jaunajās pagaid
telpās, bet rudenī atkal vecajā vie
paplašinātā veikalā moderni
ARVID
Pasūtinājumus mātes dienai un ie
lūdzam nodot laikus.
LOTUS

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. L

VENUS PUĶU VEI
● Ziedi
sakārtoju
vajadzībām
● Latviešu keramik
● Ādas izstrādājum
231 Roncesvalles Ave
LE 4-4645; LE 3-4037

VIESĪBU GALDI, AUKSTĀS BUF
Lielā izvēlē dažādi auksti uzkožamie kokteiļu
Pasūtinājumus lūdzam nodot savlaicīgi pa tālr.
Toronto,
V. E. Kraujiņi
Agrāk „LITTLE RIGA" Delicatessen

CENTRAL DRIVING SCHOO
615 A Vaughan Rd., tel. 789.3622
1511 Gerrard St. E., tel. 463.8442
67 Harbord St., tel. 923-7201
Pieprasiet latviešu instruktoru, tel. mājās 465.182

A. EGLĪTIS—
RADIO un TELEVĪZIJAS veikals -
Ierīko TV antenas. Atvērts no pl. 1 līdz 9 vak.,
no pl. 1 līdz 6 vakarā.
● IZĪRĒ TV par $ 8,- MĒNESĪ.
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel.

DĀVANU SAIŅI
uz Baltijas valstīm, Ukrainu un Padomju Sa
Mēs nosūtām pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām
ieskaitot iesaiņojumu).
Bezmuitas dāvanas: Automobiļi, ledusskapji,
gājamās mašīnas, šujammašīnas, motocikleti, vel
levizijas aparāti, foto aparāti u. c.
Mēs arī pārsūtām jūsu pakotos saiņus līd
netto. Šie saiņi ir pilnīgi apdrošināti.
Mūsu veikalā ir daudzas un dažādas mantas
saiņiem.
Ārpus Toronto dzīvojošie klienti, sūtiet savu
jums un saiņus ar ekspresu vai pastu mums
sūtīšanai. Samaksu nokārtosiet vēlāk pēc mūsu
saņemšanas.
Latviešu uzņēmums.
BALTIC EXPORTING C
849 College St., Toronto 4, Ont., Canada. Tel.
Mūsu nodaļa Hamiltonā, Ont.
105 Cannon St. E., Mrs. V. Juraitis, tel. J

ZINTIS Nr. 11/12.
120 lpp. biezs žurnāls (angļu valodā latviešu lit.
a. Saturā: Ilze Šķipsna, Kn. Lesiņš, G. Za
Irbe, G. Saliņš, Olafs Stumbrs, Ingrida Vīksna u
Dr. H. Biezais, Dr. J. Veidemanis, Dr. V. N
Dr. N. Bojārs udc. Literārie latviešu valodā
(angliem). Cena 50 c Vito Simana vāks: (Lāč
Abon. $ 3,- gadā ($ 2,-).
Sagatavošanā sabiedriskī kultūrāls žurnāls DOM
gadā (apm. 300—400 lpp.).
Redakcija: Guntis Zariņš (galv. red.).
Redkolēģijā: A. Augenberga, T. Ķiķauka, H. Sils,
u. c.
Abon.: $3,- gadā, ārpus Z.Amerikas $2,-. Atsev.
Izdevējs ALFRĒDA KALNĀJA AP
719 W. Willow St., Chicago, Ill., USA

...AVUS ĪPAŠUMUS!

...E: Skaista 6 istabu du-
...ā izbūvētu atpūtas telpu,
...pigā cena $ 15.500,-, ie-

...EM UZ 3 GADIEM UZ
...ĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

... KULTŪRAS

...Teichmanis ar viņam paras-
...virtuozitāti, bet klavieru solo
... pavadījumus lieliski veica
...rikānis Jamee Avery. Abi
...ksliniecí izraisīja klausītājos
...ntānu piekrišanu un tika
...gotí skaistiem ziediem. Pie-
...ām mākslinieki nospēlēja vēl
...viešu iemīļoto Medīņa Āriju.
...tiešām bija baudījums, kas
...ilgi paliks atmiņā.
...cīgās nāca vēl daudzie ap-
...cēji gan ar balvām, gan bez
...n, kas, starp citu, vienprātīgi
...dināja mācītāju Pauli Urdzi,
... šī lielā darba dvēseli un pa-
...u nenogurstošo virzītāju
... laimīgam nobeigumam.
Raits Ritums

...kultūras centra iesvētīšana
...enburgā. Foto V. Lēmanis

...PDARBĪBA

...S „BANKU" BIEDRIEM

...piektajam — $ 56,25 gadā.
... šo lēto apdrošināšanu —
...Cuna Max Program — piedāvā
...kreditūniju apvienība (Credit
...Union National Assoc.) un kat.
...um biedram visās latviešu „ban-
...kās" ir tiesības iegūt šo „lautas
...apdrošināšanu". Polisē minētās
...zmaksas ir tiesība saņemt neat-
...rīgi no sociālās apdrošināša-
...s pabalstiem. Šī veida apdro-
...šināšanai pret nelaimes gadīju-
...miem ir vecuma robeža ar pil-
...iem 70 gadiem.
...Nelaimes gadījumi ir smaga
...ximnieciska un sabiedriska
...problēma, kur līdz, visiem pie-
...ama apdrošināšana ir ļoti ne-
...ieciešama. Nelaimes gadījums
...var uzbrukt katrā laikā un vie-
...ā — darbā, mājās, ceļā, sportā
...n pat atpūtā. Nelaimes gadīju-
...ai ASV katru gadu prasa 95.000
...ilvēku dzīvību, no tām auto ka-
...astrofās vien ap 40.000. Nelai-
...mes gadījumu dēļ ASV 9,4 milj.
...ilvēku gadā laikā pārejoši vai
...lgstoši zaudē darba spējas un
...ienākumus no darba. Bez apdro-
...šināšanas šo cilvēku eksistence
...būtu ļoti lielā mērā apdraudēta
...un masveidīgi novestu bezizejas
...stāvoklī.
...Pieteikumu veidlapas un in-
...formāciju par šo jauno apdro-
...šināumu var saņemt visās lat-
...viešu kreditsabiedrībās, vai arī
...pieprasīt Latviešu korporāciju
...savienībai, rakstot uz adresi:
...7127 W. Stevenson St., Milwau-
...kee 13, Wis., USA. T. P.

Tradicionālā MAIJA BALLE

KĀDREIZ MAIJĀ

piektdien, 15. maijā, Ungāru zālē — 245 College St.
(College - Spadina)
MAIJA KARALIENES VĒLĒŠANAS.
SPĒLĒS „Z-DANA" DEJU ORĶESTRIS.
Pilna bufete. ★ Ieejas maksa $ 2.00.
Visus laipni ielūdz: DV TORONTO SAIME.

LOTUS PUĶU VEIKALS
AR KANADAS LATVIEŠU DAIĻAMATNIEKU SAVIENĪBAS SALONU

no 4. maija līdz septembrim pārcelsies uz 858 Bathurst St., vienu bloku ziemeļos no Bloor St.
TĀLRUNIS LĪDZŠINĒJAIS — LE 3-3884
Gaidīsim klientus jaunajās pagaidu telpās, bet rudenī atkal vecajā vietā, paplašinātā veikalā modernā jaunceltnē.
ARVĪDS TĪRUMS
Pasūtinājumus mātes dienai un iesvētībām lūdzam nodot laikus.
LOTUS

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIEŖSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

VENUS
PUĶU VEIKALS
● Ziedi un ziedu sakārtojumi visādām vajadzībām.
● Latviešu keramika.
● Ādas izstrādājumi.
231 Roncesvalles Ave., Toronto.
LE 4-4645; LE 3-4037 pēc darba.
A. PUTNIŅŠ

VIESĪBU GALDI, AUKSTĀS BUFETES.
Lielā izvēlē dažādi aukstie uzkožamie kokteiļu partijām.
Pasūtinājumus lūdzam nodot savlaicīgi pa tālr. RO 7-3782, Toronto,
V. E. Kraujiņi
Agrāk „LITTLE RIGA Delicatessen".

CENTRAL DRIVING SCHOOL
615 A Vaughan Rd., tel. 789-3622
1511 Gerrard St. E., tel. 463-8442
67 Harbord St., tel. 923-7201
Pieprasiet latviešu instruktoru, tel. mājās 465-1823, Toronto.

A. EGLĪTIS—
RADIO un TELEVĪZIJAS veikals - darbnīca
Ierīko TV antenas. Atvērts no pl. 1 līdz 9 vak., sestdienās no pl. 1 līdz 6 vakarā.
● IZĪRĒ TV par $ 8,- MĒNESĪ. ●
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

DĀVANU SAIŅI
uz Baltijas valstīm, Ukrainu un Padomju Savienību.
Mēs nosūtām pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām (44 mārc., ieskaitot iesaiņojumu). Lūdzu pieprasiet mūsu katalogu.
Bezmuitas dāvanas: Automobiļi, ledusskapji, veļas mazgājamās mašīnas, šujammašīnas, motocikleti, velosipedi, televīzijas aparāti, foto aparāti u. c.
Mēs arī pārsūtām jūsu pakotos saiņus līdz 17¾ mārc. netto. Šie sainīši ir pilnīgi apdrošināti.
Mūsu veikalā ir daudzas un dažādas mantas piemērotas sainīšiem.
Ārpus Toronto dzīvojošie klienti, sūtiet savus pasūtinājumus un sainīšus ar ekspresu vai pastu mums tālākai nosūtīšanai. Samaksu nokārtosiet vēlāk pēc mūsu paziņojuma saņemšanas.
Lietuviešu uzņēmums.
BALTIC EXPORTING CO
849 College St., Toronto 4, Ont., Canada. Tel. LE 1-3098.
Mūsu nodaļa Hamiltonā, Ont.
105 Cannon St. E., Mrs. V. Juraitis, tel. JA 8-6686

ZINTIS Nr. 11/12.
120 lpp. biezs žurnāls (angļu valodā latviešu lit. & kultūrai) iznācis. Saturā: Ilze Šķipsna, Kn. Lesiņš, G. Zariņš, Andr. Irbe, G. Saliņš, Olafs Stumbrs, Ingrida Vīksna udc. Apceres: Dr. H. Biezais, Dr. J. Veidemanis, Dr. V. Nollendorfs, Dr. N. Bojārs udc. Pielikumā latviešu valodas pašmācība (angliem). Cena 50 ¢; Vito Sīmaņa vāks: (Lāčplēsis).
Abon. $ 3,- gadā ($ 2,-).
Sagatavošanā sabiedriski kultūrāls žurnāls DOMAS (4 reiz gadā (apm. 300—400 lpp.).
Redakcijā: Guntis Zariņš (galv. red.).
Redkolēģijā: A. Augenberga, T. Ķikauka, H. Sils, U. Krūmiņš u. c.
Abon.: $3,- gadā, ārpus Z-Amerikas $2,-. Atsev. burtn. $1,-.
Izdevējs ALFRĒDA KALNĀJA APGĀDS
719 W. Willow St., Chicago, Ill., USA 60614

NOTARS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā, iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555. Toronto.

Ir liela starpība apdrošināšanā

VALD. BEBRIS
Rūpējas par Jūsu drošību jau 13. gadu.
PL 9-0266.

ALFRED STIKUTS
REALTOR
481-0431
592 Mt. Pleasant Rd., Toronto 7.

KLĀJ VIESĪBU GALDUS,
piegādā mājās.
E. JIRGENS,
tel. RO 7-6044, Toronto.

A. LAGUNS
APKUŖU IERĪKOTAJS
204 Oakwood Ave.,
LE 1-6583, Toronto.

EDMUNDU GAVARU,
Ernesta dēlu,
dzim. 1921. g. 12. oktobrī Rīgā, meklē tēvs.
Rakstīt:
ILMARS RIEKSTINS
3555 W. Dickens Ave., Chicago 47, Ill., U.S.A.

IZĪRĒJAMA ISTABA
ar vai bez mēbelēm vieniniecei / kam.
Zvanīt LE 1-6076, Toronto.

IZDODAMA ISTABA
vienai vai divām personām, ar virtuves lietošanu,
vasarnīcā uz ezera krasta
— 50 jūdzes no Toronto.
Zvanīt LE 1.1067.

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153
Parkošana abās bēru mājās.

LATVIEŠU SKAŅU PLATES
PAR BRĪVU!
Neticami?! Pārliecinieties paši, izgrieziet šo sludinājumu un sūtiet uz:
HARMONIJA
1934 N. Hoyne Ave.
Chicago, Ill., 60647
U.S.A.
Vārds ...
Adrese ...

$2.80 gabalā + 25c sūtīšanai
ONTARIO DZĪVOJOŠIEM + 3% NODOKLIS
MELVATON
45 RPM plates.
2503 — Vēlreiz, draugs, nāksi tu — tango
Neskumsti, meitenīt — valsis
Latvju meitene
Par velti gaidīts — fokstrots
2505 — Kad vēl puika biju es — fokstrots
Lai tā būda rūc — polka
Sirmgalvja stāsts
Olgas polka
2502 — Es vēlos pārnākt — valsis
Neļausim ieročiem rūsēt — marša dz.
Karavīru atmiņas
Meitu māte bēdājās — valsis
D—1028 — Vienreiz laimējās, otrreiz ne
Vai būtu daudz, ja man ļauts
Dzintra — valsis
Zilais lakatiņš — valsis
2501 — Maza vēstulīte — fokstrots
Draugs, nejautā — valsis
Vēl reiz dzirdēt — tango
Gājputni — valsis
101 — Vecā kokle — lēns fokstrots
Gaujas laivinieks — valsis
Tavas maigās rokas
Havajas melodija
6208 — Stūŗu stūŗiem tēvu zeme
Sijā auzas, tautu meita
Ozolīti, zemzarīti
Dzeltens manis kumeliņš
Žagaru polka
6207 — Čigānu barons
Meldijas no Štrausa operetes.
0632 — Lauku romantika — kupleja fokstr.
Donna Klara — tango
Jaunā Bābele — fokstrots
6206 — Čigānu barons
Meldijas no Štrausa operetes.
6203 — Labvakar — lēns valsis
Cik dzīve skaista — fokstrots
Cauri pilsētai — fokstrots
Puķu pārdevēja — fokstrots
6201 — Dziesmotā Rīga — fokstrots
Par vēlu, draugs — lēns foktrots
Smolandes meitenes — fokstrots
Rudzpuķu zieds — valsis
0631 — Sēņotāji — dz. fokstr.
Jūlai tas ir nieks
Nomierinies, jo vēl jau viss nav pagalam
6205 — Sniega pārsla — fokstrots
Dziesma tevi sauc
Tu, saules stars — lēns fokstrots
Jaunības ugunskurs — fokstrots
6210 — Mēnesnīca — valsis
Ramona — lēns valsis
Dzimtās zemes zvaigzne
Marju — lēns valsis
O 633 — Kas kaitēja nedzīvoti — polka
Ko debesīs teiks Pēteris — valsis
Kādēļ tev skumjas acis — tango
Lai dziedam no sirds — — tango
PIEPRASIET
DV GRĀMATNĪCĀ
123 Huron St., Toronto 2-B, Ont.

IZDARIET
APMETUMA DARBUS
SAVĀS MĀJĀS TAGAD.
10 x 10 pēdas griesti $ 40,-.
12 x 12 pēdas 2 griesti ā $ 50,-.
Telpas paplašināšana u. c. darbi.
Labs darbs. ● Mērenas cenas.
Zvaniet pēc plkst. 3 dienā — 769-8280, Toronto.

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
12 Richmond Street East,
Toronto 1, Ontario,
Tel. EM 6-5946.
Suite 107
RO 6-8354 (mājās).

Pārdodami vairāki lietoti LEDUSSKAPJI.
ZVANĪT
A. JAUNZARIŅAM
741-4763, Toronto.

H. Rosar
FUNERAL DIRECTOR
APBEDĪŠANES BIROJS
467 Sherbourne St., Toronto.
Tel. WA 4-1408.
★
Rūpīga un smalkjūtīga apbedīšanas ceremoniju izkārtošana.

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT KĀRTĪGI?
Vai esat nokārtojuši abonementu?

LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
CALLA
727 Danforth Ave., Toronto.
HO 6-9911.
BAGĀTĪGAS ZIEDU VELTES UN ZIEDU SAKĀRTOJUMI KATRAM GADĪJUMAM. ZAĻUMU UN TROPISKIE STĀDI.
TAUTISKIE IZSTRĀDĀJUMI.
PIEGĀDE MĀJĀS.

Toronto Window MFG Co. Ltd.
165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.
Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnija logus un durvis.
Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.
Nesaistošai informācijai zvanīt
Edvardam vai Aldonai SPROĢIS
darbā 285-1471, mājās BA 5-5314.

VALUPE
ZELTKALIS
A. KIVLENIEKS
jaunās telpās — veikalā
964 ½ Bloor Str. W., Toronto 4, Ont.
Tel. 533-2837.

KAS? KUR? KO?
TORONTO

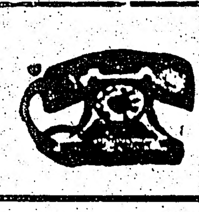

PĀRTIKA - DELIKATESES

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Adolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6-5152
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. CUKŪLS

VIKING DELICATESSEN
1077 Bathurst St. (pie Dupont). Tālr. LE 2-9068.
DELIKATESES, KŪKAS, TORTES, IMPORTĒTAS ŠOKOLĀDE UN KONSERVI. EMILIJA un GEORGS DUMPES

BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
316 Harbord St. LE 4-8447
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvību.
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

DAZADI

R P M ELECTRIC
ELEKTRĪBAS UZŅĒMUMS
160 Woburn Ave., Toronto 12.
Labo un atjauno elektrisko installāciju. ■ Ierīko jaunus deg. punktus, slēdžus, skaitītājus u. c.
Garantēts darbs. Rūdolfs Purvs HU 3-1640

Everlast Heating Co. LE 1-1101
62 GEAREY AVE. Gāzes un eļļas apkures ierīces.
Īpašn. A. RASA. Tālr. mājās HO 5-5317

CREST FLORISTS HU 7-0491
567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)
Ziedi katrai vajadzībai. Latviešu mākslinieku gleznas.
Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS

ERIC KRAUS R. E. 10 Eastwood Rd. Ho 1-8158
Pārstāvis: KONST. KĀRKLIŅŠ, mājās HO 6-5024.

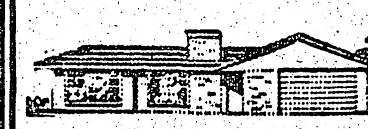

Īpašumi visos pilsētas rajonos.
Māju pircējiem sagādājam aizdevumus.

GEORGE A. FALLIS, Q.C., B.A., LL.B.
BOUCK, HETHERINGTON, FALLIS & DOUGLAS
Barristers and Solicitors
EM 3-4451 365 BAY STR.

Krāsu un baltmelnās filmas
attīstīšana palielinājumi
duplikāti un citi darbi ar izcilu kvalitāti
atlaide
BENJAMIN Film Laboratories Ltd
51 Duchess St. EM. 3-6496

SPORTS

Visu sporta nodaļai domāto informāciju lūgums sūtīt šīs nodaļas red. Ž. Zentiņam, 46 Lynd Ave., Toronto 3. Ont. Tālrunis LE 5-1470.

150 sportistu pošas uz Milvokiem

ASV LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES — MILVOKU LIELSARĪKOJUMS ŠOVASAR.

Milvoki (R. Č.) Plašākā rīcības komitejas sanāksmē Milvoku sporta kopas „Auseklis" pr-ks A. Pētersons informēja, ka sporta kopai ALAs Sporta birojs uzdevis 4. un 5. jūlijā noorganizēt 11. ASV latviešu finālspēles basketbolā un volejbolā. Pēc kādreiz Milvokos notikušajiem Novada dziesmu svētkiem un DV dienām šis būs ievērojamākais lielsarīkojums šai latviešu pagastā, norādīja runātājs, tādēļ sporta kopa Auseklis tā noorganizēšanā un izkārtošanā grib piesaistīt iespējami plašākas Milvoku tautiešu aprindas. Sakarā ar šī sarīkojuma labu izdošanos slava būs ne tikai „Auseklim" vien, bet visai Milvoku latviešu sabiedrībai.

Pēc aptuvenas informācijas sacensībās paredzama ap 150 aktīvo sportistu piedalīšanās. Ja agrākajos 10 gados notikušajās meistarsacensībās praktiski piedalījušies tikai ASV austrumpiekrastē un vidienē dzīvojošie sportisti, tad šogad pirmoreiz patālo ceļu uz Milvokiem mēros arī latviešu trimdas sporta jaunatnes pārstāvji no rietumu piekrastes.

Sacensībām jau sarunāta Nicolet vidusskolas modernā vingrotava, bet sportistu draudzības vakars 4. jūlijā notiks Trail's End Lodge mājīgajās un gaumīgajās telpās, kuru īpašnieka labvēlību un atbalstu Milvoku sportisti baudījuši jau vairākus gadus, bet pēdējā laikā saņēmuši arī ievērojamu naudas ziedojumu. Meistarsacensību nobeiguma balle notiks 5. jūlijā Eagle klubā. Paredzams, ka šai sarīkojumā ieradīsies pašreizējā Miss USA — Mārīte Ozere. Sporta sacensību laikā notiks arī sporta foto skate, ko iekārtos A. Virsnieks ar A. Graudiņu.

Lielā darba veikšanai rīcības komiteja sakomplektēta šādā sastāvā: atbildīgais rīkotājs — A. Pētersons, sacensību techniskais vadītājs — E. Venta, pie tiesnešu protokola galda darbosies E. Memens, V. Didrichsone, A. Ezeriņa, O. Bērziņš, O. Rēpiņš un I. Kalve, vingrotavas komendants J. Bergmanis ar A. Krīgeru, sacensību dalībnieku pārziņi — I. Bukalders un S. Graudiņa, balvu pārzinis — E. Oliņš, kasieri — G. Saulītis, L. Saulīte, V. Pētersone, B. Šamile un S. Didrichsons, Organizācijas komitejas locekļi — H. Judzis un H. Šamils, preses ref. R. Čaks un M. Peniķe, sacīkšu inf. — A. Virsnieks un M. Ludeks, ziņu birojā — T. Krastiņš ar A. Krieviņu, sakaru „dienestu" pārziņās skauti ar vad. A. Mundeciemu, balles atbildīgie vadītāji — J. Ciekurzis, Z. Tomsons un J. Krišāns, saimniecības vadītājas E. Ziņģe un Bērziņa, transporta pārzinis — V. Liepaskalns, par pirmo palīdzību gādās I. Avena, B. Blata un B. Legzdiņa, bet sacensību oficiālais fotografs būs A. Graudiņš un filmētājs — A. Virsnieks. Basketbola sacensības tiesās amerikāņu tiesneši, bet volejbola — latviešu tiesnesis Igenbergs ar kādu amerikāņu kollēgu.

Pārrunājot daudzus praktiskus jautājumus, kurus izraisīja šī lielsarīkojuma organizēšana, rīcības komiteja nolēma lūgt Milvoku organizācijas un draudzes, tāpat atsevišķus tautiešus — sporta draugus un labvēļus — ziedot savas ārtavas balvu legādei. 4. jūlija parādes dēļ Milvokos pēdējos gados šai nedēļas nogalē ir milzīgs tūristu pieplūdums, tādēļ rīcības komiteja sirsnīgi lūdz sportistus un sporta kopas pēc iespējas ātri un nekavējoties pieteikt dalībnieku skaitu, minot, kam būtu vēlama apmešanās vietas sagāde pie tautiešiem, kam rezervējamas istabas viesnīcā. Šī informācija sniedzama T. Krastiņam, 1809A W. Fairmont Ave, Milwaukee 9, Wis., tel. LO 2.8295, vai G. Saulītim, 1210 W. Hope Ave, Milwaukee 9, Wis., tel. CO 4.0645. Minētiem darbiniekiem lūgti piezvanīt arī tie milvokieši, kas pa sacensību laiku gribētu savos dzīvokļos izmitināt no citurienes iebraukušos sportistus.

Apņēmībā un intensīvā domu izmaiņā šo sacensību rīkotāji sprieda 5 stundas un šķīrās pārliecībā un ticībā, ka saderībā sāktais darbs jaunatnes labā īstenosies skaistos rezultātos un plašā latviskās sporta jaunatnes lielsanāksmē.

R. Čaks

KRITIZĒ . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

Gen. Le Mejs ir viens no tiem amerikāņu militāriem lietpratējiem, kas negrib paļauties vienīgi uz raķetēm. Pēc viņa domām ar vislielāko steigu jābūvē jauni supersoniski bumbvedēji, lai radītu ieroču dažādību.

Tagad zināmie dati liecina, ka Sav. Valstīm ir 540 tāllidojumu bumbvedēji, kamēr Padomju Savienībai tikai ap 120, kam vēl jāpieskaita ap 150 vidējo distanču lidmašīnas. Netiek minēts, cik tādu ir amerikāņiem. Starpkontinentālo atomraķešu laukā, kur vēl tikai nesen Padomju Savienība bija priekšā Sav. Valstīm, situācija krasi mainījusies. Uz Sav. Valstu zemes, nomērķētas pret Padomju Savienību, pogas spiedienu gaida 750 starpkontinentālās raķetes. Padomju Savienībai kaujas gatavībā esot tikai 188.

Uz jūras Sav. Valstu pārākums ir patiesi ievērojams. Skaitliski, bet ne kvalitatīvi, Padomju Savienība var lepoties ar savām zemūdenēm. Krieviem nav nekā, ko varētu salīdzināt ar amerikāņu Polaris atomraķetēm. Pasaules jūrās, uz atomzemūdenēm, pašreiz atrodas 192 šādu raķešu, kas spēj sasniegt mērķus 1500 jūdžu tālumā. Pie tam, Polaris raķetes var tikt izšautas zemūdenēm neiznirstot. Ar raķetēm apgādātas esot arī dažas padomju zemūdenes, bet šo raķešu apšaudes lauks nepārsniedzot 500 jūdžu. Tās var izšaut vienīgi, kad zemūdene iznirusi.

Kamēr Ženēvā tikai runā par atbruņošanos, Sav. Valstis, soli pa solim, to dara nepārtraukti un jau ilgāku laiku. Vašingtona ziņo, ka aizsardzības ministrs Maknamara izdevis rīkojumu 500 militāru bažu likvidēšanai vai samazināšanai. Vienīgi kaŗa flotes kuģu būvētavām aizsardzības ministra reorganizācijas programma pagājusi garām. Nav aiztiktas arī stratēģiski svarīgākās aviācijas bazes.

Cik var spriest no reakcijas kongresā, aviācijas vīri tomēr pārtrumpos raķešvīrus un saņems jaunus ievērojamus līdzekļus modernu bumbvežu plānošanai.

JAUNAS LATVJU GRĀMATAS

MAIJĀ IZNĀK 2 LIELI DARBI —

F. Dostojevska rom. — NOZIEGUMS UN SODS, 2. sēj. $3,90
K. Ieviņa rom. — CĪŅA AR SIEVIETI ... $4,40

Ar šo sākam K. Ieviņa darbu seriju ar jauniem, pārstrādātiem un grāmatās vēl nepublicētiem darbiem.

Tālāk sekos SAULES DĀRZĀ un INDIGAIS APIŅIS.

Nākamās grāmatas būs:

K. Siliņa — MANA LIELĀ MAZĀ DZĪVE ... $3,90
Latvieša tiekšanās pēc sava katiņa un sava stūrīša zemes.
F. de Frīsa biogr. rom. — REMBRANDTS, I—III ar daudzām gleznu reprodukcijām, kopsējumā ... $6,80
Lielajai biografisko romānu serijai tagad pievienojam izcilo Holandes gleznotāju.

Pasūtinot apgādā, pilna atlaide.

Iznācis vispārējais un jauns reto grāmatu cenrādis.

L A T V J U G R Ā M A T A

P. O. Box 332, Waverly, Iowa, USA.

PĒTIJUMI PAR AKMENS LAIKMETA KULTŪRU

Kopš neminamiem laikiem tas, par ko cilvēks interesējas visvairāk, ir mūsu pagātne. Mēs gribam zināt, no kurienes nākam, kurp ejam, cik ilgi jau apdzīvojam zemeslodi. Uz pēdējo jautājumi atbildi mēģina dot archaioloģija, zinātne, kas īsti izveidojusies tikai šai gadsimtā un kas pavēruši jau daudzas augstākā mērā saistīgas lappuses cilvēces senvēstures grāmatā.

Jaunu ieskatu tālajā pagātnē dod pagājušos trīs gados izdarītie izrakumi Turcijā, Chatal Huyuk augstienē, ap 200 jūdžu no Ankaras. Rokot atklāti cits zem cita vairāki slāņi, kas devuši ieskatu kādā līdz šim pilnīgi nepazīstamā laikmetā, 6000 — 8000 g. pr. Kr., tātad laikmetā ko līdz šim saucām par neolītisko, un par kuru bija zināms tikai tik daudz, ka cilvēki tad dzīvojuši ļoti primitīvi. Ka tas tā īsti nav bijis, rāda nesenie atklājumi Turcijā. Neolītiskajā laikmetā lietoja pat drēbes, kā pierāda atrastās tekstilijas!

Par izrakumiem Chatal Huyuk kalnā pag. pirmdien Royal Ontario mūzeja telpās pirmoreiz šinī kontinentā stāstīja britu archaiologs Dr. Džēmss Mellārts, kurš pats ekspedīcijā piedalījies. Priekšlasījumu bagātīgi ilustrēja palielinātā veidā uz ekrāna demonstrētie daudzie uzņēmumi krāsās.

Chatal Huyuk iedzīvotāju mājokļi atradušies cieši kopā, bez logu spraugām, ar ieeju pa caurumu jumtā, kas savukārt bijis nosegts, jo stāvoklis, kādā senās mītnes saglabājušās, neliecina par ūdens bojājumiem, bet gan par kādu lielu ugunsgrēku. Visu „ciemu" iežogojis augsts valnis.

Mītnēs telpas vienādi iekārtotas: ar zīmējumiem, simboliem, ornamentiem rotātām sienām. Sienu gleznojumi rūpīgi veidoti, pat „moderni", smalki briežu un leopardu ādām apjostu mednieku zīmējumi sarkanā, baltā, zilā krāsā, dažādos stāvokļos. Ieroči bijuši stopi un bultas.

Daudzās telpās atrastas vēršu galvas, veidotas mālos vai akmenī. Gandrīz katrās telpas vienā sienā redzams sēdošas sievietes tēls ar augšup paceltām rokām. Viens šāds tēls 9 pēdu augsts.

Domājams, ka tā bijusi seno iemītnieku galvenā dievība, Auglības dieve jeb Zemes māte. No šī laikmeta, apm. 7000 — 8000 g. pr. Kr., saglabājusies arī sēdoša sievietes figūra akmenī ar leopardiem abās pusēs. Izrakumos atrastas daudzas sēdošas figūras, gan akmenī, gan marmorā cirstas, pie kam iespējams, ka dažas ir pat vecākas par 8000 gadiem. Uzieti arī mālos veidoti ornamenti, kuru vecumu lēš uz 6600 g.

Ieroči darināti no krama, pie kam pārsteidz to rūpīgais un skaistais apstrādājums, piem., slīpēta krama duncis ar čūskveida ziloņkaula spalu. Daudzveidīgas un itin pievilcīgas ir 8000 gadu vecās sieviešu rotas — izrakstītas aproces un kakla rotas, gliemežvāku, akmens, vaŗa un svina krelles. Arī toreizējās sievietes jau pazinušas spoguli — slīpēta melna akmens plakni.

Raksturīgi, ka Chatal Huyuk izrakumos pirmoreiz atrasti tik veci (7000 — 8000 g.!) pīti kurvji un trauki, skaisti slīpēts marmora šķīvis, koka blodas, māla podi u. c.

Tuvāku ziņu par to, kas īsti dzīvojuši Chatal Huyuk'ā pirms tik daudziem gadu tūkstošiem, vēl nav. Izrakumu darbi turpinās, un archaiologi cer atrakt dziļākus slāņus, kas pavērtu ieskatu vēl ap 1000 gadu vecākā cilvēces vēstures posmā. Jāpiebilst, ka ekspedīcijā piedalās arī Karaliskais Ontario mūzejs Toronto un to materiāli atbalstā Anglija, Francija un Jaunzēlande.

S. Sniedze.

J. K R E I Ļ A
FOTO STUDIJA

izdara uzņēmumus iekš- un ārpus studijas, izgatavo bildes pasēm, apliecībām, kā arī pārfotografē un palielina dokumentus un bildes. Amatieru filmas attīsta un kopē. Uzņēmumus lūdz iepriekš pieteikt.

HO 6-3800.

445 Pape Ave., Toronto.

Kopīgu Latviešu namu Ņujorkā

Ņujorkieši vēlas savu Latviešu namu, kaut arī pašreizējie līdzekļi neļauj cerēt uz ātru atrisinājumu, kā to varēja secināt Ņujorkas latviešu organizāciju padomes sapulcē 23. aprīlī. Paju sabiedrībai jau savākti vai pieteikti $ 12.900,-. Izmeklētais nams Bronksā maksā $ 130.000,-.

Paju sabiedrības priekšsēdis A. Līdacis ziņoja, ka 50 Ņujorkas latviešu organizācijām izsūtīti raksti, aicinot izteikt savas domas nama iegādes jautājumā. Organizācijas pieteikušas jau 62 pajas, privātpersonas 67, kopā 129.

A Līdacis aicināja visas Ņujorkas latviešu organizācijas kopīgiem spēkiem palīdzēt iegādāties Latviešu namu.

Debatēs sapulces vadītājs T. Pētersons norādīja, ka Ņujorkas latviešiem šis ir vēsturisks brīdis, kad jāizšķiras, vai Latviešu nams būs vai nebūs. DV delegātes A. Skultes ieskats bija, ka Latviešu nams vajadzīgs tagad.

Delegāti atgādināja, ka paju sabiedrībai nepieciešami statūti un inkorporācija, pie kam varētu būs trīs inkorporācijas veidi. Vajadzētu izdot brošūru, ko paju sabiedrība vēlas no Ņujorkas latviešiem, kā pie nama tikt, kā savākt līdzekļus un cik lieli būs nama uzturēšanas izdevumi.

Ņujorkas Latviešu nama ideja ir apmēram 13 gadu veca. Daži delegāti domāja, ka nav pietiekami darīts līdzekļu sagādē vai arī nav izmantots pareizais vākšanas veids. Vajadzētu atrast kādu jaunu līdzekli, kā ieinteresēt Ņujorkas latviešu nama iegādei. A. Līdacis domāja, ka organizācijām vajadzētu vairāk sekmēt paju izplatīšanu.

Pēc N. Plato domām, atsevišķām organizācijām nevajadzētu iegādāties atsevišķus namus, bet visiem kopā vajadzētu iegādāties kopīgu namu.

Pēc gaŗām un brīžiem asām debatēm pieņēma atzinumu, ka Ņujorkas latviešu organizāciju padome atbalsta nama iegādi, aicinot visas Ņujorkas latviešu organizācijas nama pirkšanu atbalstīt.

vi

INDIANĀPOLES . . .

(Pārnesums no 5. lpp.)

Plašās General Mills, Inc. sabiedrības rīkotajā jauno mājturībnieču sacensībā par Emmerich Manual Training vidusskolas Rītdienas mājasmāti izraudzīta pēdējā gada audzēkne mūsu tautiete Vaida Miķīte. Šo sacensību pārbaudījums rakstos notika jau pagājušā gada decembrī, taču bez sacensības dalībnieču tiešajām zināšanām vērtēja arī viņu stāju un izturēšanos. V. Miķītes rakstu darbs tagad iesniegts novērtēšanai visas Indiānas valsts mērogā. Uzvarētāja saņems $ 1.500,- stipendiju izglītības turpināšanai kādā universitātē.

Plašās Veterans of Foreign Wars organizācijas rīkotajā t. s. Demokratijas balss sacensībā vidusskolu audzēkņiem par Indianāpoles apgabala uzvarētāju paziņots Emmerich Manual Training vidusskolas audzēknis — latviešu zēns Kārlis Šteinmanis.

Arsenal Technical vidusskolas pēdējā gada audzēkņu goda apvienība, t. s. Arsenal Technical Legion, nesen izraudzīja savu pašreizējo vadību — divus komandieŗus un četrus kapteiņus, pie kam pēdējo vidū izraudzīja arī divas latviešu meitenes — māsas Astrīdu un Ilzi Henkeles.

G. Grīslītis

MADRIDES . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

Bostonā par latviešu dienu, paceļot no rīta pie pilsētas valdes nama Latvijas karogu, Kongresa rīcības komiteja aicināta piedalīties karoga pacelšanā.

Kultūras biroja darbība izvērsusies tik plaša, ka vajadzīga sekretāre, kas veic techniskus darbus. Valde šo Dr. P. Norviļa ieteikumu atbalsta. Sporta biroja vadītājs A. Zāģeris ziņoja, ka 8. un 9. maijā Klīvlendā notiks baltiešu olimpiskās spēles.

J. Cālītis iesniedzis lūgumu strādāt kā stipendiātam ALAs sekretāriātā jau trešo vasaru, ko valde pieņem.

Šī bija pēdējā valdes sēde vecajā sastāvā.

vi

NIAGARA

● Latviešu skolas Ģimenes dienas sarīkojums notiks 16. maijā, plkst. 18,00 Sv. Jāņa baznīcas zālē, 580 Portage Rd., N. Sarīkojumu ievadīs māc. J. Prauliņš ar svētbrīdi. Programmā skolas pārziņa P. Dūma referāts, bērnu priekšnesumi, deklamācijas un Plūdoņa Atraitnes dēla izrāde. Vakara otrā daļā brīvmākslinieče Elfrīda Karlsone - Bērziņa dziedās tautas dziesmas un dziesmas par ģimeni, komponista Imanta Saksa pavadījumā. Visus laipni lūdz apmeklēt skolas saime. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem.

PASKAIDROJUMS

Pārpratumu novēršanai aizrādām, ka mūsu paciņu nodaļas cenas ir ASV dolaros, un līdz ar to Kanadā dzīvojošiem jāpiemaksā kursa starpība.

Skatiet mūsu katalogu Nr. 25.

IMANTA PARCEL SERVICE

Oldmarken 12
Copenhagen - Bagsvaerd
D E N M A R K

KANADAS ZIŅAS

LONDONA, ONT.

● Londonas latviešu zēniem 16. aprīļa vakars paliks atmiņā uz visu mūžu, jo šai vakarā 5 zēni nodeva skautu, bet 9 mazskautu svinīgo solījumu.

Londonas sabiedrībā jau sen pārrunāja jautājumu, kā saglabāt zēnus un meitenes latvietībai. Atrisinājumu atrada latviešu skautu un gaidu vienību dibināšanā. Inženieŗa E. Aukmaņa ierosmē sākās zēnu un meiteņu apzināšana. Atsaucība kā no zēnu, tā arī meiteņu un vecāku puses bija liela. Londonā dzīvo arī Kanadas latviešu jendas roveŗu cilts virsaitis vad. G. Šubiņš, kurš šo lietu atbalstījā ar padomiem un savām zināšanām skautismā. Par vadītāju vietniekiem izraudzīja H. Blaubergu, J. Tesvinu un A. Beitānu. Intensīvi strādājot, skautu darbs vainagojies panākumiem.

Svinībās ieradās arī Kanadas latviešu skautu jendas priekšnieks A. Budrēvics un skautu inspektors vad. E. Dāvidsons, lai pieņemtu svinīgos solījumus. Bija aicināti arī vietējie kanadiešu skautu pārstāvji.

Pie Latvijas karoga un sveču gaismā zēni ar bijību sirdī pirmoreiz savā mūžā deva solījumu, saņemdami arī skautu nozīmes un kaklautu.

Solījumam dzīvi sekoja jauno skautu vecāki, organizāciju pārstāvji un arī gaidu pulciņš, kurš nesen nodibinājās E. Milices vadībā. Pirmais apsveica Kanadas Londonas rajona skautu pr-ks, priecājoties, ka skautu saime pavairojusies. Tad jaunos skautus sveica DV Londonas nodaļas pr-ks T. Zandersons, apsolīdams nodaļas, pie kuras šī vienība dibināta, atbalstu. Vēsturnieks P. Dreimanis aicināja palikt latviešiem ar latviskiem tikumiem, dzīves veidu un saglabāt mīlestību uz tēvu zemi Latviju.

Vienība pieņēmusi Ventspils skautu vienības nosaukumu. Vecāku padome bija gādājusi par dienastu galdu.

Vilnis.

VINIPEGA, MAN.

● Savu tradicionālo Pavasara balli ar bazāru DV Manitobas nodaļa rīkoja 25. aprīlī. Bija ieradušies pāri par 100 apmeklētāju. Mantu klāsts loterijai, sakarā ar latviešu sabiedrības lielo atsaucību, bija šogad ļoti plašs. Loterija vien deva $ 308,25 ienākumu, kamēr kopīgais sarīkojuma atlikums pārsniedz $ 400,-. Vanadžu pr-cei L. Smoļinskai nevajadzēja ilgi pūlēties ar loterijas biļešu pārdošanu: tās izpirka ātrā laikā.

O. Š.

Prof J. Mediņš . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

mūzikālo frazi. Šo pateicību līdz beidzamai vietai pārpildītā zāle apliecināja ar nerimstošiem aplausiem un krāšņām ziedu veltēm, izprasot 3 piedevas: Ir viens vakars, Glāsts un Pieskaņa.

Abus jubilārus: prof. J. Mediņam 60 g. darbības un L. Sepei 25 g. atcerē sveica: A. Šturms no rīkotājiem, ALAs Kultūras biroja skaņu mākslas sekcijas un no Akadēmiskās mācības spēku apvienības, aizrādīdams, ka komponista J. Mediņa vārds būs zelta burtiem ierakstīts latviešu mūzikas vēsturē. Maikovskis sveica no Apvienotās organizāciju padomes.

Labas sekmes tālākos koncertu ceļojumos.

Alise Dzirkale - Cenne

Mūžībā aizgājusi
DZEJNIECE

Rūta Skujiņa

1964. g. 16. aprīlī.

Sniegā iesnidzis rožu krūms
Nevar vairs uzplaukt telpā.

Par viņu sēro: **LATVIEŠU PRESES B-BAS KANADAS KOPA**

KENNEDY TRAVEL BUREAU Ltd.

296 Queen St. West, Toronto, Tel. 362-3226 un
136 Yorkville Ave. (Bloor un Avenue Rd. tuvumā) tel. 921-3721

JŪS APKALPO ĀTRI UN RŪPĪGI

- Palētinātas lidmašīnu biļetes!
- Ar mūsu starpniecību jūs ceļojat lētāk kā jebkad — uz Vāciju un pārējām Eiropas valstīm!
- Sniedzam informāciju par grupu (ne mazāk kā 25 personas) ceļojumiem.

SKOLAS GADA NOBEIGUMA VAJADZĪBĀM

Ģenerāļa Goppera fonds piedāvā jaunatnei piemērotas grāmatas:

V. Klētnieka SENČU RAKSTI ... — $ 3.00
V. Klētnieka KLINTENIEŠI ... — $ 4.00

Skolām 25% atlaide. L

Grāmatas pasūtināmas:

Kanadā — Mr. J. TREIMANIS, 8 Nipissing Dr., Islington, Ont.
ASV — Mr. B. BUDKĒVIČS, 103 Rose St., Freeport, N. Y.

KANADAS BAZNĪCAS

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331.

Toronto Sv Andreja. baznīcā Carlton un Jarvis ielu stūrī Tel. WA 4-1563.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

Sv. Jāņa draudze Toronto 200 Balmoral Avenue. Toronto 7; tel. 921-3327.

3. maijā, plkst. 11 no rīta dievkalpojums. Svētdienas skola (sāksies pusstundu pirms dievkalpojuma) Iesvētes mācība. Jauniešu grupa. Pēc dievkalpojuma filmas izrāde „Mārtiņš Luters".

7. maijā (ceturtdien), plkst. 8 vakarā svētvakara dievkalpojums Kristus Debesbraukšanas dienā.

10. maijā, plkst. 11 no rīta Ģimenes dienas dievkalpojums. Svētdienas skola. Iesvētes mācība. Pēc dievkalpojuma Svētdienas skolas priekšnesumi.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

3. maijā plkst. 2,30 pp. dievkalpojums un svētdienas skola.

10. maijā, plkst. 2,30 pp. Ģimenes dienas dievkalpojums un svētdienas skola. Solists J. Fleikovskis. Tūlīt pēc dievkalpojuma draudzes vakars baznīcas augšējā zālē.

24. maijā plkst. 2,30 pp. dievkalpojums un svētdienas skolas nobeigums.

BRAMPTONA

17. maijā — Vasaras svētkos plkst. 1,30 pp. dievkalpojums ar dievgaldu Grace United baznīcā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, 18 Victoria Ave., South.

SV. KATARĪNES

Sv. Katarīnes latviešu ev. - lut. draudzē, Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

17. maijā plkst. 3,30 pp., Vasarsvētku dienas dievkalpojums. Dziesmu lapiņas. Māc. J. Prauliņš.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzes anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

3. maijā, plkst. 2 p. p. Kristus debesbraukšanas dienas dievkalpojums, māc. J. Prauliņš.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzē, Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

10. maijā plkst. 1,30 p p. Ģimenes dienas dievkalpojums, māc. J. Prauliņš.

VANKUVERA

Māc. K. Kampe, 1975 Alma St., Vancouver 8, B. C., tel. 224-5195.

Vankuveras Latviešu ev. - lut. draudze.

MONTREĀLĀ

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q. Tel. HU 9-3224.

Montreālas Latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā.

3. maijā, plkst. 1,30 pp. dievkalpojums un Svētdienas skola.

6. maijā, plkst. 8,00 vakarā Bībeles stunda (nobeigums).

10. maijā, plkst. 1,30 pp. Ģimenes dienas dievkalpojums un Svētdienas skola.

16. maijā, plkst. 8,00 vakarā iesvētību bikts dievkalpojums.

Vasarsvētkos, 17. maijā, plkst. 1,30 pp. Iesvētību dievkalpojums ar dievgaldu Trinity Memorial baznīcā.

24. maijā, plkst. 1,30 pp dievkalpojums un Svētdienas skolas nobeiguma akts.

31. maijā, plkst. 1,30 pp. dievkalpojums.

Māc. Viesturs Šēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Telef. 484-8394.

Sv. Pāvila ev. - lut. latviešu draudzes Montreālā dievkalpojumi notiek Prebiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

10. maijā, plkst. 2 pp. Ģimenes dienas dievkalpojums ar dievgaldu. Māksl. priekšnesumi. Ģimenes dienas akts ar referātu, bērnu priekšnesumiem un Kopīgu kafiju baznīcas lielajā zālē.

17. maijā, plkst. 2 pp. Jaunatnes iesvētīšana ar dievgaldu. Dziedās Zenta Tilga.

30. maijā, plkst. 7 vakarā svētvakara dievkalpojums.

OTAVA

Otavas latviešu ev. - lut. Miera draudze; māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road, Tel.: RE 3-3906.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās plkst. 8 vakarā — 106 Dorset Road, Scarboro, Stop 19.

Svētdienu rītos plkst. 10,45 — 11,00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu. Viļņu gaŗums 1350 — Ošavas raidītājs.